

CRUX

3 |

KESÄ-ELOKUU 2006

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

KANSAINVÄLISYYYS
Kotina koko maailma

AMMATTIJÄRJESTÖN ARVOT

JUHA KAUPPINEN

AKIN PUHEENJOHTAJA

juha.kauppinen@evl.fi

AAKISSA VALMISTELLAAN sen ensimmäistä visiopaperia. Siinä on tarkoitus kirjata näkyviin ammattijärjestömme tavoitteita ja strategiaa. Samalla peilaamme nuoren järjestömme suhdetta ympäröivään maailmaan erityisesti muihin ammattijärjestöihin ja kirkkoyrityksentajaan. Työskentelyn tavoitteena on saada lähivuodet käsittävä visio niin AKI:lle kuin sen jäsenjärjestöillekin. Tehtävää varten hallitus on asettanut työryhmän, joka kuitenkin pyrkii työskentelemään mahdollisimman avoimesti ja asianosaisille, eli perusliittojen jäsenistölle ja hallinnolle keskustelutilaa antaen.

Visiotyöskentelyn yhteydessä ovat esiin nousseet ammattijärjestön arvot. Kun on kyse kirkon ammattijärjestöstä, voisi ajatella näiden määrittämisen olevan kovin helppoa. Kirkon ammattijärjestön toiminta, kuten niin monen muunkin tässä maassa, nousee itsestään selvästi kristilliseltä arvopohjalta. Kristillinen arvopohja on kuitenkin niin laaja ja moniulotteinen käsite, että se välttämättä vaatii tarkentamista. Kun kristillistä arvopohjaa aletaan yksilöidä, on vaarana ilmaista itsestään selvyyskäsiä. Tästä vaarasta huolimatta on nostettava esiin muutamat sellaiset arvot, jotka erityisesti ohjaavat ammattijärjestön elämää.

Oikeudenmukaisuus on mainittu useiden ammattijärjestöjen toimintaa ohjaavana arvona. Oikeudenmukaisuus on keskeinen arvo myös mm. uuden palkkausjärjestelmän toteuttamisessa. Oikeudenmukaisuuden tärkeyteen on eri tahoilla helppo yhtyä. Ongelmana kuitenkin on, että oikeudenmukaisuudelle annetaan eri tahoilla hyvin erilaisia merkityssisältöjä. Oikeudenmukaisuuden toteuttaminen edellyttää yhteisen arviointijärjestelmän olemassaoloa. Ammattijärjestöjen kentässä tasapuolisuutta on toisinaan pidetty lähes oikeudenmukaisuuden synonyyminä. Edunvalvonnassa tasapuolisuus, puhumattakaan tasapaisyydestä, ei kuitenkaan yksinään vastaa oikeudenmukaisuutta.

Avoimuus on toinen useiden ammattijärjestöjen arvo. Se

liittyy rehellisyyteen, yhteistyökykyyn ja pyrkimykseen toimia demokraattisesti. Ammattijärjestö ei voi salailla tarkoituksiaan eikä toimintatapojaan. Toisaalta avoimuus merkitsee valmiutta kohdata uusia haasteita sekä jäsenistön toiveita ja ajatuksia. Itse edunvalvonta edellyttää työrauhaa ja luottamuksellisuutta. Ammattijärjestössä avoimuus ei siten anna oikeutta hölöiselle puheelle. Omasta mielestäni avoimuutta parempi ilmaus tässä kyseessä olevalle arvolle olisikin läpinäkyvyys. Näin siitä huolimatta, että läpinäkyvyys tarkastelee elämää enemmän toteutuneen ja avoimuus edessä olevan näkökulmasta.

Vastuullisuus voisi olla kolmas ammattijärjestön arvo. Toiminnassaan ammattijärjestön on ajateltava seuraamuksia. AKI on sillä tavalla keskeinen vaikuttaja, että se ei voi profiilin nostamiseksi tehdä kepeitä heittoja. Vastuullisuus suuntautuu ennen muuta jäsenistöä koskettaviin seuraamuksiin. Eikä AKI voi sanoutua irti koko kirkon tulevaisuutta koskettavien seuraamustenkaan vastuusta.

Ammattijärjestöstä kun on kyse, keskeinen arvo voisi olla myös ammatillisuus. Papi ja kanttorit tarvitsevat tukea, kannustusta ja palkitsemista oman ammatillisuutensa kehittämisessä. Osin ammatillisuus koskettaa kantoreilla ja papeilla samoja asioita, osin eri asioita. On kirkon työntekijän ammatillisuus ja on eri professioiden ammatillisuus. Ammatiliiton oma ammatillisuus on erityistä taitoa ajaa jäsenistönsä parasta.

AKIn toimintaa ohjaavia arvoja ei ole vielä lyöty lukkoon. Ei ole edes tehty virallista ehdotusta arvoiksi. Nyt on keskustelun ja mielipiteiden aika. Vaikka tiedän, että en edellä esittämässäni hahmotelussa ole yksinajattelija, laitan ne vielä tässä vaiheessa keskustelun pohjaksi henkilökohtaisina kannanottoina. Arvot ohjaavat toimintaa ja siksi on parempi, että arvot on äänen lausuttu ja kirjattu eikä utuiseen todellisuuteen kätkeytyä. ■

Riho Saard/KuvaKotimaa

23 Muuttuneet arvot ja asenteet?

Imagesource/SKOY

CRUX

3 | KESÄ-ELOKUU 2006

Kansainvälisyys

Suomi on moniarvoistunut, seurakuntamme ovat kansainvälistyneet, miellämme itsemme maailman kansalaisiksi. Elämää yhteisessä Euroopassa ja globaalissa maailmassa..... **13 - 24**

KATSELIN KUVAA PAPISTA

Kuvan pappi seisoi ulkona. Hänellä oli yllään farkut, nahkatakki ja musta papinpaita. Pappi vaikutti tyytyväiseltä. Kuva sisälsi jännitteen. Huomasin katselevani samalla kertaa sekä pappia että ihmistä..... **36**

KOLUMNIT

KAHDEN MAAN kansalaiset yhdessä tanssissa ... **41**

TYÖNTEKIJÄLTÄ

TYÖPAIKALLA nukkumassa.....**39**

MIKSI KIRKOSTA ERO-TAAN?

Kirkon tutkimuskeskus pyysi kirkosta eronneita kertomaan eroamisen syyistä. Vastauksia tuli 579. **26**

KANTTORI-URKURILIITON ARKIPYHÄKYSELY

Millaista ja miten laajaa arkipyhänä työskentely jäsenkunnan keskuudessa on ja pitäisikö arkipyhien työstä saada korvausta? **28**

SOPIMUSASIAA

UUDET palkkataulukot liitteenä keskiaukeamalla

33 Opiskelijan vinkkelistä kirjoittaa Henna Salo

8 Seurakuntavaalit 2006

Kansainvälisyys

STINA LINDGÅRD PÄÄTOIMITTAJA

KANSAINVÄLISTYMINEN näkyy yhteiskunnassamme yhä enemmän. Mediat tuovat maailman kotiin. Jotkut lentävät useita kertoja viikossa Keski-Eurooppaan työtehtävissä. Toiset muuttavat ulkomaille asumaan joksikin aikaa. Maailma on kutistunut.

Kun ihminen on kaukana kotimaastaan, hän kaipaava sosiaalista kanssakäymistä oman maansa kansalaisten kanssa. Hän kaipaava myös kirkkoa, ja sen antamaa turvaa sekä traditiota. Olli-Pekka Silfverhuth kirjoittaa artikkelissaan siitä, miten kirkko on pala Suomea ulkomailla.

Suomeen on muuttanut paljon ulkomaalaisia, ja monet

seurakunnat tekevät työtä maahanmuuttajien parissa. Kirkon maahanmuuttajatyöstä kertoo Sylvi Jakovleva. Pirjo Mikkonen puolestaan kirjoittaa siitä, miten kansainväliset vaikutteet näkyvät, kun valitsemme nimiä lapsillemme. Hanna Tervanotko tuo terveisiä Kirkkojen Maailmanneuvoston yleiskokouksesta, jossa melkein koko kristikunnan kirjo oli edustettuna.

Mitä kansainvälistyminen vaatii meiltä? Halua ymmärtää tuntematonta. Halu ymmärtää johtaa suurempaan suvaitsevaisuuteen toisia ihmisiä kohtaan. Kansainvälistyminen vaatii erilaisuuden hyväksymistä ja toisen ihmisen arvostamista. Kun ihminen hyväksyy erilaisuutta ja arvostaa toista ihmistä, vuoropuhelu on mahdollista. Kahden ihmisen vuoropuhelu – missä sinä ja minä kohtaamme – on todellista kohtaamista. Kohtaamisesta ja erityisesti eri uskontojen kohtaamisesta, kirjoittaa Peter Nynäs.

Kädessäsi on uudistettu Crux-lehti. Uudistamistyön ensimmäinen vaihe, ulkonäön uudistus, on saatu päätökseen. Joitain sisällöllisiä muutoksia on myös tehty, ja ne tulevat jatkumaan vuoden aikana. Uudistamistyössä olemme ottaneet huomioon lukijatutkimuksen tuloksia. Toivomme, että olet tyytyväinen uuteen Cruxiin. Otamme mielellämme vastaan palautetta.

Seuraava Crux ilmestyy syyskuun alussa. Lehti on opiskelijanumero, mutta jokaiselle löytyy varmasti lukemista.

Antoisia lukuhetkiä ja hyvää kesää!

Timo Merensilta/KuvaKotimaa

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Stina Lindgård
Puh. (09) 150 2466
stina.lindgard@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

KUSTANTAJA

Suomen Kirkko-Mediat Oy

TOIMITUSKUNTA

Stina Lindgård, pastori (pj.)
Miika Heikinheimo, kappalainen
Maria Heinonen, diakoni
Esa-Matti Peura, hiippakuntasihteeri
Ulla Savonen, kappalainen
Miia Seppänen, seurakuntapastori
Jaana Turunen, kanttori
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatilaistenkatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Pirjo Heikkinen
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 015,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm 79 mm x 245 mm	555,- euroa
1/4 s.	79 mm x 118 mm	325,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takasivu	190 mm x 255 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

KANNEN KUVA

Imagesource/SKOY

VIRKATEOLOGISET VÄÄNNÖT VIIVYTTÄVÄT DIAKONAATTIA

MIKAEL HELENELUND

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON PUHEEN-
JOHTAJA

mikael.helenelund@evl.fi

VIRKARAKENTTEEN uudistaminen puhuttaa jälleen. Kirkkohallituksen virkarakennetyöryhmä on keskeyttänyt työnsä, todettuaan, että työryhmän ja piispainkokouksen vihkimys- ja virkateologiset näkemykset ovat liian kaukana toisistaan, jotta työryhmä voisi suoriutua toimeksiannostaan. Ensin on päästävä yhteisymmärrykseen siitä, mikä diakonaattiin luettujen verkkojen suhde pappisvirkaan on ja miten diakonaattiin vihkeminen teologisesti eroaa pappisvihkimyksestä.

Kirkkohallituksen työryhmä on työssään pyrkinyt otamaan huomioon virkarakennekomitean mietinnön saaman kritiikin, mutta pääosin jatkanut komitean teologisia linjauksia. Teologisen kritiikin parempi huomioiminen olisi voinut estää työryhmän karilleajon. Toisaalta lienee työryhmän ansiota, että piispainkokouksen kanta diakonaattiin on muuttunut myönteisemmäksi. Työryhmän mietinnön virkateologiasta antamassaan lausunnossa piispainkokous näet pitää diakonaattia ekuumeenisesti käyttökelpoisena kokoavana käsitteenä.

Diakonaattiin sisältyvien verkkojen vanhat nimitykset tehtävineen tulee piispainkokouksen mielestä säilyttää. Esimerkiksi kanttoria tulee kutsua kanttoriksi, kuten tähänkin asti. Piispainkokous toteaa kuitenkin, että perusteltu lopullinen päätös diakonaattiin kuuluvista viroista on vielä tekemättä. Kirkkohallituksen työryhmä taas katsoo kirkolliskokouksen marraskuussa 2003 tekemän päätöksen sisältäneen periaatepäätöksen siitä, että myös kanttorit vihitään.

Vihkimystä voidaan piispainkokouksen mukaan perustella sillä, että diakonaatin virat hoitavat kirkon elämänmuodolle olennaisia ja pysyviä tehtäviä. Ne toteutavat kirkon kokonaistehtävää keskeisissä kohdissa. Maallikkoudesta virat erottaa vokaatio, vihkimys ja yhteisen pappeuden tehtävien julkinen hoito. Verkkojen yhteys pappisvirkaan jää vielä selvitettäväksi, sillä toisin

kuin virkarakennekomitea ja -työryhmä piispainkokous ei katso diakonaatin sisältävän Augsburgin tunnustuksessa mainittuun evankeliumin opettamisen ja sakramenttien jakamisen virkaan. Tämä on ongelman ydin, johon on löydettävä ratkaisu, ennen kuin asiassa voidaan edetä.

On siis ennenaikaista ottaa kantaa asiaan, jonka monet teologiset ja käytännön ulottuvuudet ovat vielä selvittämättä. Kanttori-urkuriliiton ja pappisliiton yhteisen virkarakennelausunnon näkökohdat on huomioitava. Jos vain tarkastelee vihkimysperusteita – tehtävien olennaisuus, pysyvyys ja keskeisyys kirkon kokonaistehtävän kannalta – on vaikea perustella kanttorien poisjäämistä diakonaatista. Paras perustelu kanttorin vihkimiselle on silti kanttorin viran jumalanpalveluskeskeisyys. Kuten liitot lausunnossaan toteavat, kanttori osallistuu musiikillisin keinoin sanan julistukseen sekä seurakunnan rukouksen ja ylistyksen johtamiseen. Pilotiseurakunnissa uutta palkkausjärjestelmää varten laadituista kanttorien tehtäväkuvauksista voi selvästi nähdä, miten tärkeänä kanttorit itse kokevat virkansa yhteyden sananjulistukseen.

Viran jumalanpalveluskeskeisyys ja sen vahva yhteys sananjulistukseen ovat myös tärkeimmät syyt, miksi kanttorien edelleen tulisi olla tuomiokapitulin alaisia vi-ranhaltijoita.

Diakonaatin tuomat heikennykset kanttorin virkamiesoikeudelliseen asemaan – erityisesti valtakirjan menetytys – olivat liiton virkarakennemuutoksesta teettämässä jäsenkyselyssä yleinen huolenaihe. Heikennykset saattavat nyt toteutua jo palvelussuhdelainsäädännön uudistamisen yhteydessä. Kysymys kanttorin viran tuomiokapituliyhteydestä nousee vallitsevassa tilanteessa vielä tärkeämmäksi, kun epävarmuus diakonaatin kohtalosta ja kanttorien asemasta tulevassa virkarakenteessa jatkuu.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Kanttorien
neuvottelukoukset kesällä 2006

”Nuoret aikuiset ja jumalanpalvelus- elämä”

LOHTAJAN SEURAKUNTAKO-
DILLA keskiviikkona 2.8. klo 9.30 ja
LAHDESSA RISTIN KIRKON
AUDITORIOSSA torstaina 10.8. klo
13.30.

Suomen Kanttori-urkuriliiton pe-
rinteiset jäsenistön neuvotteluko-
oukset järjestetään tänäkin kesänä
sekä Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien
yhteydessä että Lahden kansainväli-
sellä urkuviikolla. Kokousten teema-
na on ”Nuoret aikuiset ja jumalanpal-
veluselämä”.

Kokoukset avaa puheenjohtaja Mi-
kael Helenelund, joka kertoo myös
liiton ajankohtaisista asioista. Päivän
teemaa käsitellään paneelikeskuste-
lussa, johon osallistuu eri-ikäisiä ja eri
tehtävissä toimivia jumalanpalvelus-
elämän asiantuntijoita. Kokoukset
aloitetaan liiton tarjoamilla kahveilla.
Paneelikeskustelun jälkeen on varat-
tu aikaa yleiskeskustelulle. Lahdessa
ovat kutsuvieraina Pappisliiton halli-
tuksen jäsenet.

Kokouksiin ovat tervetulleita kaik-
ki Suomen Kanttori-urkuriliiton jä-
senet, myös opiskelija- ja eläkeläisjä-
senet!

Työehtosopimus opiskelijoiden palkkauksesta

Teologian-, kanttori- ja diakoniao-
piskelijan kuukausipalkka on vä-
hintään 979,68 eu-
roa ja enintään
1 519,35 euroa
1.6.2006 lukien.

KANTTOREITTEN neuvottelu- ja koulutuspäivä Lohtajalla keskiviikkona 2.8.2006

Paikka: Lohtajan seurakuntakoti (kirkon vieressä)

OHJELMA

- 9.30 **Kahvitarjoilu**
- 10.00 **Neuvottelupäivän avaus**
Nuoret aikuiset ja jumalanpalveluselämä
- teemaa käsitellään paneelikeskustelussa, jossa on mukana
kanttoreita, pappeja ja nuorten aikuisten edustajia,
puheenjohtajana SKUL:n varapuheenjohtaja Hannu Niemelä
- SKUL:n uusi puheenjohtaja Mikael Helenelund kertoo liiton
ajankohtaisista asioista
- 12.30 **Lounas**
- 13.15 **Valtakunnallisia tapahtumia Oulun hiippakunnassa vuonna 2007**
- Ilon kautta -kuorofestivaali Oulussa (nuorille, nuorille aikuisille ja
opiskelijoille)
- Valtakunnalliset jumalanpalveluselämän neuvottelupäivät
Hiippakuntakanttori Anja Hyryläinen
Informaatiota KJM:n tapahtumista
Kirkon koulutuskeskus tiedottaa! Lasse Erkkilä
- 14.30 **Päiväkahvi**
- 15.00 **Haasteena nuorisokuoro**
- nuorisokuoron perustamiseen ja aktiiviseen toimintaan liittyviä
erityiskysymyksiä ja ideoita
Oulaisten nuorisokuoron johtaja Tapani Tirilä
- 16.30 **Päivän päätös**
- 18.00 **Lapsikuoromusiikin sävellyskilpailun tulosten julkistaminen ja
palkintojen jako**, Lohtajan kirkko (järjestäjinä Yhteiskustannus ja
Lohtajan Kirkkomusiikkijuhlat ry)
- 19.00 **Oulaisten nuorisokuoron konsertti**, johtajana Tapani Tirilä
(esitetään mm. sävellyskilpailussa palkittuja teoksia)
Lohtajan kirkko, liput 15/12 euroa

Neuvottelu- ja koulutuspäivä liittyy Lohtajan XXVIII Kirkkomusiikkijuhliin 30.7. -
6.8.2006. Lisätietoja www.lohtaja.fi/kirkkomusiikkijuhlat tai (06) 881 2257.

Tervetuloa!

Päivän järjestäjät: Kirkon koulutuskeskus (KK), Kirkon jumalanpalveluselämä ja
musiikkitoiminta (KJM), Suomen kanttori-urkuriliitto r.y. (SKUL) ja Lohtajan Kirkko-
musiikkijuhlat ry

UUSIA JÄSENETUJA

Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenille

Maksutonta puhelinneuvontaa yksityiselämän oikeusasioissa

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN Liitto on tehnyt Asianajotoimisto Bützow Oy:n kanssa sopimuksen puhelinneuvonnasta yksityiselämän oikeusasioissa. Sopimus on voimassa 1.5.2006 alkaen ja perustuu Vakava ry:n tekemään puitesopimukseen. Oikeuksien ja velvollisuuksien ennakointi säästää ristiriidoilta ja vahingoilta.

Jäsen voi usein yksinkertaisella tavalla edistää oikeusturvaansa kysymällä ajoissa neuvoa. Etu koskee liiton kaikkia jäseniä, myös opiskelijoita ja on jäsenille maksuton. Palvelu koskee myös jäsenen kanssa samassa taloudessa asuvien perheenjäsenten asioita. Sopimus on sisällöltään vastaava kuin monella muullakin Akavalaisella liitolla.

Puhelinneuvonnan sisältö

Neuvontaa annetaan yksityiselämän piiriin kuuluvissa oikeusasioissa. Kysyä voi mm. perinnöstä, lahjoista, perintö- ja lahjaverosta, testamentista, aviohdistosta ja avioerosta, osituksesta, elatusavusta, avoparien oikeudellisista asioista sekä vahingonkorvauksesta, huoneenvuokra- ja asunto-osakeyhtiöasioista, asunto-kaupasta ja pankki- ja vakuutusolkeuteen liittyvistä asioista.

Palvelun piiriin eivät kuulu virkattai työsuhteeseen, työtehtäviin, työtömyysturvaan, elinkeino-, yritys-, sijoitus- ja ansiotoimintaan, luottamustehtäviin, vakuutus-, eläke- ja sosiaaliturvan piiriin kuuluvat kysymykset.

Palvelun laajuus

Tarkoitus on, että liiton jäsen voi esittää ja lakimies selvittää asian pu-

helimessa ilman perehtymistä asiakirjoihin tai sähköposteihin

Palvelu ei kata asiakirjojen laatimista, eikä myöskään vastuuta asiakkaan itse laatimien asiakirjojen laillisuudesta tai oikeellisuudesta. Palvelua ei voida antaa asiassa, jota asiakas itse tai hänen asiamiehensä ajaa oikeudessa tai viranomaisahoilla.

Liiton jäsenet voivat soittaa Asianajotoimisto Bützowin toimistoon puh. (09) 431 531 yleisinä työpäivinä klo10 - 16. Mainitse soittaessasi, että haluat liittosi jäsenille kuuluvaa puhelinneuvontaa ja voit kertoa myös oikeudenalan. Kerro nimesi ja jäsennumerosi, jolla voidaan tarkistaa jäsenen oikeus palveluun. Keskustelut ovat luottamuksellisia, asianajajan vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia.

Palvelun toimivuudesta voi antaa palautetta liiton toimistoon tai suoraan asianajotoimistoon. Lisätietoja asianajotoimistosta osoitteesta www.butzow.com.

Diakonian tutkimus-aikakauskirjan painettu versio

Diakonian tutkimuksen seura (DTS) on vuodesta 2004 alkaen julkaissut Diakonian tutkimus-aikakauskirjaa verkkojulkaisuna. Kuluvana vuonna Liiton varsinaisilla jäsenillä on mahdollisuus saada julkaisun painettu versio ja samalla jäsenyys DTS:ssa jäsenetuna.

Tarkempaa tietoa asiasta lähetetään jäsenille henkilökohtaisesti. Diakonian tutkimus- aikakauskirjan neljäs numero (1/2006) on ilmestynyt.

Julkaisu on luettavissa verkossa osoitteessa www.dts.fi.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Vapaita viikkoja kesämökillä

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN Liiton kesämökki Maaningalla on vielä vapaana viikoilla 24, 25 ja 34. Mökkiviikot alkavat ja päättyvät perjantaina. Mahdollisten peruutusten varalta voit ilmoittaa kiinnostuksesi myös jo varattujen viikkojen osalta.

Mökkiasioissa ota yhteyttä liiton toimistoon pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi tai (09) 150 2487.

Ilmoita liitolle sähköpostiosoitteesi

ILMOITATHAN sähköpostiosoitteesi ja kaikki yhteystietojesi muutokset liiton toimistoon, aina muutosten tullessa. Ajan tasalla olevat yhteystiedot helpottavat yhteydenpitoa puolin ja toisin.

Muutoksista voit ilmoittaa toimistoomme pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi tai (09) 150 2487.

Diakoniatyöntekijöiden päivät 2007

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN päivät järjestetään seuraavan kerran 3. – 4.9.2007 Lappeenrannassa, teemana ”Samassa Venessä”.

Päivien hinta on 160 euroa (ei sisällä majoitus- ja ruokailukuluja). Päävastuullinen järjestäjä on Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön keskus KDY. Diakoniatyöntekijöiden Liitto on mukana päivien järjestelyissä. Tarkempia tietoja ohjelmasta syksyllä.

Liittojen uudet jäsenet

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTOON on varsinaiseksi jäseneksi liittynyt kahdeksan henkilöä ja opiskelijajäseneksi neljä henkilöä.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTOON on varsinaiseksi jäseneksi liittynyt 12 henkilöä, maisterijäseneksi yksi henkilö ja opiskelijajäseneksi 16 henkilöä.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTOON on varsinaiseksi jäseneksi liittynyt kolme henkilöä ja opiskelijajäseneksi kymmenen henkilöä.

Imagesource/SKOY

Toimistojen aukioloajat kesällä

AKIn toimisto on auki koko kesän maanantaista perjantaihin klo 9 - 15, lukuunottamatta lakimiehen puhelinpalvelua, jota ei ole ajalla 26.6. - 20.8.

Kesälomien keskittämisen vuoksi Diakoniatyöntekijöiden Liiton toimisto on suljettuna 10. - 28.7.06.

SEURAKUNTAVAALIT MARRASKUUSSA

Kanna kortesi kirkkoon!

*Käytä sydäntä
Se tekee hyvää*

SEURAKUNTAVAALIT 2006

TOPI HAAORLAA

LUOTTAMUSHENKILÖ

LEPPÄVAARAN SEURAKUNTA

Alkuvuosi on maassamme mennyt presidentinvaalien jälkimainingeissa. Pian koittavat jo eduskuntavaalit ja sitä ennen on luvassa vielä seurakuntavaalit. Tai ehkä seurakuntavaalit näytettyvät tavallisen seurakuntalaisen näkökulmasta ennemmin kirkkovaaleina. Kuten ilmeistä on, moniin yhteiskuntamme, lähiyhteisömme ja seurakuntamme tehtäviin kaivataan luottettuja lähimmäisiä.

Oletko se Sinä, seurakuntavaaleissa vielä tässä vaiheessa ehdolle kelpaava liittojemme opiskelijajäsen?

Kirkossa toimiva Nuorten aikuisten vaikuttamisverkosto NAVI kampanjoi seurakuntavaaleja teemalla Kanna kortesi kirkkoon! Kuten vaalilauseen sisäisestä dynamiikasta aistii, kyse on pienestä korresta, ei ylitse voimien käyvästä taakasta. Kyse on pienen ihmisen kokoisesta osasta, jossa kukin voi tuoda niin kutsutulle vaihtopöydälle oman osaamisensa ja kokemuksensa.

Kukin palvelukoon lahjojensa, elämäntilanteensa ja halukkuutensa mukaan myös seurakunnassa. Seurakunnassa tarvitaan jokaista. Jokaiselle löytyy oma rooli. Jokaisen äänen tulee

kuulua. Jokaisen tulee tulla kuulluksi, niin kirkkokahvipöydässä kuin seurakunnan yhteisestä työstä päätettäessä. Demokratiassa yksi tapa antaa äänien kuulua on vaalit.

Olen menneinä vuosina saanut kokea monta antoisaa hetkeä seurakunnan luottamuselimissä. Monessa kokouksessa on tullut oltua läsnä. Olen saanut olla edistämässä useaa tärkeää asiaa ja heitellä ilmoille lukuisia visioita. Useimmat niistä ovat kuolleet pian synnyttyään, mutta muutamat ovat saaneet tuulta siipiensä alle ja alkaneet elää rakentaen yhteistä kirkkoamme.

Rehellisyyden nimissä on toki sanottava, että on niitä turhauttaviakin kokemuksia ollut. Aina eivät itsensä tärkeäksi näkemät asiat etene toivotulla tavalla, ja näin sen varmasti pitääkin olla. Näinä iloisen yhteistyön kuin turhautuneisuudenkin hetkinä olen iloinut seurakuntamme luottamuselinten ja työntekijöiden hyvästä työyhteydestä, joissa läsnä on kattava otos erilaisia seurakuntalaisia niin kokemuksensa, elämäntilanteensa, ikänsä kuin aktiivisuutensa osalta.

Olen ollut etuoikeutetussa asemassa. Monet seurakunnat kärsivät nuoren ikäluokan puutteesta niin luottamuselimissä kuin seurakunnan elämässäkin. Kuinka saisimme myös nuoret kantamaan kortensa yhteiseen kirkkoon?

Vaalit tulee, oletko valmis? Koetko kutsumusta lähteä mukaan rakentamaan yhteistä hyvää? Näetkö lähelläsi seurakuntalaisia, joita voisit olla rohkaisemassa lähtemään ehdolle? Voisitko itse, mikäli olet seurakuntalaisen roolissa, koota ehdokaslistaa? Onhan listallasi varmasti mukana myös nuoria ehdokkaita? On aika tarttua toimeen.

KUKA EDUSTAJAKSESI

neuvottelupöytään työnantajaa vastapäätä?

Uudet JUKOn luottamusmiehet valitaan syksyllä

SEURAKUNNISSA toimivien JUKOn luottamusmiesten kolmivuotinen kausi alkaa olla loppuillaan, ja syksyllä on järjestettävä jälleen luottamusmiesvaalit. Jo nyt on hyvä alkaa miettiä sopivia ehdokkaita. Luottamusmieheksi valittavan on tarpeen olla perehtynyt - tai halukas perehtymään - työelämää koskeviin säännöksiin ja sopimuksiin sekä oman seurakuntansa olosuhteisiin. JUKOn luottamusmies on seurakunnan kaikkien akavalaiden yhteinen edunvalvoja.

Seurakunnissa työskentelevien palkoista ja muista palvelussuhteen ehtoista päätetään virkaehtosopimusneuvotteluissa, joita käydään työnantajan ja työntekijöiden kesken. Osasta asioita neuvotellaan liitto- eli keskustasolla, osasta taas seurakunnissa eli paikallistasolla. Paikallistasolla työntekijäpuolen neuvotteluoikeus on luottamusmiehellä. Luottamusmiehellä on turvattu asema, josta säädetään luottamusmiessopimuksessa.

Nyt tarvitaan myös useita aivan uusia luottamusmiehiä, sillä tulossa oleva uusi palkkausjärjestelmä edellyttää säännöllistä neuvottelutoimintaa entistä useammassa seurakunnassa. Voimassa olevan luottamusmiessopimuksen mukaan JUKOLle voidaan valita luottamusmies kaikkiin niihin seurakuntiin, joissa on vähintään viisi akavalaisiin liittoihin kuuluvaa. Seurakuntaliitosten myötä tämän rajan ylittävien seurakuntien lukumäärä kasvaa. Jos akavalaisia on 35, luottamusmiehiä voidaan valita kaksi, ja 65 akavalaisesta oikeuttaa kolmen luottamusmiehen valintaan.

JUKO lähettää loppukesästä seurakuntiin ohjeet luottamusmiesvaalien järjestämisestä. Vaalien järjestäminen on istuvan luottamusmiehen vastuulla. Myös niitä seurakuntia informoidaan, joissa ei vielä ole luottamusmiestä, vaikka akavalaiden lukumäärä antaisi siihen mahdollisuuden. Luottamusmiessopimusta ollaan uudistamassa. Uusi sopimus mahdollistanee järjestelmän laajentamisen lähes kaikkiin seurakuntiin ja parantaa luottamusmiehen toimintamahdollisuuksia.

PAPPISLIITTO

Seurakuntapapiston vapaa-aikasopimus 2006 - 2007

SEURAKUNTAPAPISTON vapaa-aikasopimusta on jatkettu nykyisen tupo-kauden loppuun eli 30.9.2007 asti. Sopimuksen materiaaliset edut säilyvät ennallaan.

Lisää vapaa-aikasopimuksesta osoitteessa www.pappisliitto.fi/edunvalvonta.

Seurakunnan retki- ja leiritöiminnan turvallisuusohjeet 2006

KIRKKOHALLITUS on hyväksynyt asiakirjan retki- ja leiritöiminnan turvallisuusohjeita.

Kirkkohallitus asetti lokakuussa 2004 työryhmän valmistelevaan ohjeita muuttuneiden viranomaisohjeiden ja lainsäädännön vuoksi.

Jokaisesta leiristä laaditaan turvallisuusasiakirja, jossa on määritelty leiritöimintaan ja turvallisuuteen liittyviä asioita, esimerkiksi henkilöstön tehtäväjako, riskien arviointi, turvallisuussuunnitelmat ja avunhälyttämisyjärjestelyt.

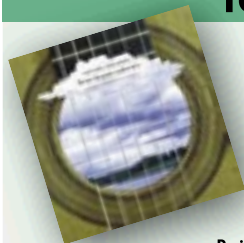
Lisätietoja antaa Kirkkohallituksen työalasihteeri Pekka Tukeva (09) 802 212, pekka.tukeva@evl.fi. Asiakirjaa voi tilata julkaisumyynnistä (julkaisumyynti@evl.fi) (09) 180 2315.

Pohjoismaiset Diakoniapäivät

TEEMANA Diakonins riktning järjestetään 17. – 20.8.2006 Lärkkullassa, Karjaalla. Mukaan mahtuu vielä osallistujia.

Ohjelma ja ilmoittautumiset osoitteesta <http://evl.fi/nordim>. Ilmoittautua voi juhannukseen asti.

Virret ja kitara löysivät toisensa

Hannes Asikainen:
Sinua kaipaa sydämeni
Virsimuunnelmia kitaralla

Klassisen kitaramusiikin ja virsien tunnelmat kohtaavat. Raikas uutuuksia kutsuu hiljentymään.

www.hannesasikainen.net

Jakelu: FG-Naxos

ELÄMÄN MERELLÄ

SEA SUNDAY MERISUNNUNTAI

17.9.2006

www.merimieskirkko.fi/seasunday

Tilaa Kuntoremontin esite

ja lomatuen hakemus

Kuntoremontti – aikaa itselle

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti on irtiotto arjesta. Kesällä 2006 on tarjolla laadukkaita lomia terveyskylpylöissä, kuntoutumiskeskuksissa tai urheilupuistoissa. Valittavana on myös lomia 50+ ja 55+ -ryhmille ja teemoitettuja kuntoremontteja.

- ⌘ Lomalla testataan fyysinen kunto, kartoitetaan liikunta- ja ravintotottumukset sekä liikutaan yhdessä. Aikaa on myös lepoon ja hoitoihin.
- ⌘ Kahden vuorokauden Terveystreffeillä tarkistetaan onnistuiko Kuntoremontti?
- ⌘ Kuntoremontin lomatuki on 330 euroa ja Terveystreffien tuki on 130 euroa.

www.a-lomat.fi

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

AKAVAn hopeinen ansiomerkki Juha Kauppiselle

AKIn puheenjohtaja Juha Kauppinen vastaanotti 11.5. AKAVAn hallituksen myöntämän hopeisen ansiomerkin. Ansiomerkkin luovutti AKAVAn puheenjohtaja Risto Piekka.

Juha on toiminut useiden vuosien ajan JUKOn kirkon neuvottelukunnan puheenjohtajana sekä ollut Pappisliiton hallituksen jäsen ja puheenjohtaja. Lisäksi hänellä on ollut keskeinen rooli AKIn muodostamisessa ja toiminnan käynnistämisessä.

SRM ry:n jäsenetuja

A-lomat ry on Suomen Retkeilymaja-järjestö-SRM ry:n jäsenjärjestö. Sitä kautta A-lomien jäsenliittojen jäsenet saavat etuja niin kotimaahan kuin ulkomaillekin suuntautuvasta hostellimatkailusta. Jäsenet saavat myös alennusta Superfast Ferriesin lauttamatkoista Saksaan. Etu koskee Hanko–Rostock–Hanko välillä liikennöiviä lauttoja. Matkat tilataan ja lunastetaan etukäteen Superfast Ferriesin Helsingin toimistosta, puh. (09) 2535 0640. Varattaessa on mainittava tunnus SRM.

Jäsenedut saa todistamalla jäsenyytensä. Parhaiten jäsenyyden todistaminen käy voimassa olevalla jäsenjärjestön jäsenkortilla, jossa on SRM:n kolmiologo. Lisätietoja: Suomen Retkeilymajajärjestö-SRM ry, Yrjönkatu 38 B 15, 00100 Helsinki, puh. (09) 565 7150, sähköposti: info@srm.inet.fi, www.hostellit.fi / www.hihostels.com.

JUKOlta pyydetty lausuntoa kirkon virkasuhdetyöryhmän mietinnöstä

Kirkon virkasuhdelainsäädännön uudistamista valmistelleen työryhmän mietintö on lausuntokierroksella. Lausuntoa on pyydetty JUKOlta, ja lausunnon valmisteluun osallistuvat Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ja Diakoniatyöntekijöiden Liitto.

Virkasuhdelainsäädännön uudistamistarve johtuu lähinnä perustuslain ja työläinsäädännön muutoksista sekä nykyisten kirkon virkasuhdetta koskevien säädösten hajanaisuudesta.

Lisäksi mietinnössä esitetään tuntuvia muutoksia kanttoreiden ja lehtoreiden asemaan. JUKOn lausunto tulee kirkon neuvottelukunnan hyväksyttäväksi kesäkuussa.

Virkasuhdetyöryhmä on valmistellut ehdotuksen uudeksi kirkkolain 6 luvuksi ja kirkkojärjestyksen 6 luvuksi sekä muiksi viranhaltijoiden ase-

maan vaikuttaviksi kirkkolain ja kirkkojärjestyksen säännöksiksi.

Lakiehdotukseen on koottu perustuslain 80 §:n mukaan lain tasoista säätämistä edellyttävät säännökset sekä määräykset.

Lisäksi lakiin tulisi säännöksiä kirkkojärjestyksestä, valtion ja kunnan virkasuhdelainsäädännöstä, työsopimuslaista ja mallivirkasäännöstä. Kirkossa uusia laintasoisia säädöksiä olisivat siten esimerkiksi viran velvollisuuksia ja virkavapautta, lomauttamista ja koeaikaa koskevat lait.

Ehdotus sisältää kirkkolain kurinpittoa koskevan 23 luvun kumoamisen. Kurinpitomenettelystä työnantajan keinona puuttua viranhaltijan viranhoidossa ilmeneviin väärinkäytöksiin ja puutteisiin tai päättää virkasuhde kurinpidollisella viraltapanolla ehdo-

tetaan luovuttavaksi. Sen tilalle ehdotetaan koko henkilöstöä samalla tavalla koskevaa irtisanomis- ja purkamismenettelyä.

Mietinnössä esitetään, että kanttorin viran henkilöstöhallinto siirtyy kokonaan seurakuntaan. Tuomiokapitulilla ei enää olisi kanttorin virkaan liittyviä tehtäviä, kuten kelpoisuuden tarkastelu virantäytössä. Lehtorin asemaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että lehtorin virkaa ei enää ole kytketty papin virkaan ja että uusilla lehtoreilla ei enää olisi ns. papillisia tehtäviä.

Virkasuhdemietintö on ilmestynyt Kirkkohallituksen julkaisuna, sarja C 2006:2.

Se on luettavissa kirkon työmarkkinailaitoksen verkkosivuilla osoitteessa www.evl.fi/kkh/heo/Virkasuhdetyöryhmanmietinto.html.

ISTANBUL, TURKKI:
11. - 18.9.2006

Teemat: Kristinuskon historia, ortodoksinen kirkko, kristinuskon ja islamin kohtaaminen.

Hinta: 1 100 euroa.

Matkanjohtajat: Gunnar af Hällström ja Esko Jossas.

Ilmoittautumiset toimistosihteerin Heli Meinolalle sähköpostitse osoitteella heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse numeroon (09) 150 2653.

Teologit vuosimallia 1976 kokoontuvat

Äsken olimme fuksikuvassa tuomio-
kirkon portailla. Syksyllä siitä on 30
vuotta.

Kokoonnumme juhlamuisteluihin
Oulun Edeniin 16. - 17. syyskuuta. Il-
moittautumiset ja lisätietoa merja.
laaksamo@evl.fi, 040 5266 430.

Mirja-Liisa Lindström,
Aino Pieskä,
Merja Laaksamo

AJANKOHTAISTA VERKOSSA

Pappisliitto
www.pappisliitto.fi

Ilmoittautuminen Papiston päivil-
le on alkanut.

Pappisliiton ja AKIn opintomat-
kat 2006 ja 2007.

Kooste Taizén opintomatkastasta.

Sen jälkeen kun palkkausjärjestelmäneuvotteluissa otettiin lisäaikaa, on keskitytty pelkästään järjestelmän vaativuusosion valmisteluun.

Vaativuus valmistuu, 1.6. rahat vanhalla mallilla

ESKO JOSSAS
AKIN TOIMINNANJOHTAJA

SEN JÄLKEEN KUN palk-
kausjärjestelmäneuvotteluissa
otettiin lisäaikaa, on keskitytty
pelkästään järjestelmän vaati-
vuusosion valmisteluun. Seura-
kunnista saadun palautteen pohjalta
on palkkavaakajärjestelmällä pistey-
tetty kaikki ne tehtävät, jotka löysivät
paikkansa johonkin mallitehtävään.
Tämän ohella on käsitelty kaikkia nii-
tä satoja tapauksia, joihin on tehty
huomautuksia tai joista on tehty koko-
naan uusi tehtävänkuvauks.

Toukokuun aikana tehtävät on saa-
tu pisteytetyiksi ja kokonaisuus arvioi-
duksi. Tuloksena on alustava tehtävi-
en vaativuusjärjestys. Tällaisen hierar-
kian luominen on tärkeää siltä kannal-
ta, että vaativuuspalkat saataisiin koh-
dalleen. Samoin nähdään, missä mää-
rin upj-järjestys aiheuttaa mahdolli-

sesti muutoksia nykyisiin palkkasuh-
teisiin ja -järjestyksiin. Tämä tulee ai-
kanaan huomioon otettavaksi, kun uu-
distuksen toteutukseen varattuja rajal-
isia varoja suunnataan.

Loppukesästä neuvottelupöydässä
aletaan puhua henkilökohtaisesta pal-
kanosasta ja siihen liittyvistä kritee-
reistä ja menettelytavoista.

Koska uudistuksen mukaiset euro-
määräiset palkat eivät voineet toteutua
1.6.2006 alkaen, on vielä tehty uudet
R- ja H- palkkataulukot.

Tulopoliittisen sopimuksen mukai-
set palkankorotuserät, yleiskorotus,
liittoerä ja tasa-arvoerä on suunnattu
suoraan taulukkoihin ja lisäksi ole-
massa oleviin euromääräisiin palkkoi-
hin. Näiden ohella on aikanaan vara-
tuista 0,8 prosentin Kirpas-eristä nyt
yksi pantu jakoon. Sekin sisältyy suo-
raan taulukko- ja euromääräisiin palk-
koihin. Uudet taulukot löytyvät mm.
KiT:n sivuilta.

KUIN KEVÄÄN ENSIMMÄISET AURINGONSÄTEET

KAISA RAUMA

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON

PUHEENJOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

VUOSI VUODELTA yhtä varmasti kuin kevään valo tulee elämäämme, tulee myös Yhteisvastuukeräys. Useimmat meistä ovat ainakin jollain tavalla vastuussa keräyksen järjestämisestä. Vastuullisille onnistumisen paine ei ole aina kevätvalon kaltainen ilon aihe. Kirkossa on aika vähän tehtäviä, joissa onnistumista mitataan suoraan euroissa. Yhteisvastuukeräykseen liittyy paljon diakoniakasvatusta, jota pitäisi toteuttaa kaikenikäisten ihmisten parissa ja samalla pitäisi imuroida kaikki liikkuvat eurot keräykseen.

Vuosittain keräys työllistää lukuisan joukon vapaaehtoisia seurakuntalaisia ja toivottavasti myös seurakunnan työntekijöitä. Paine onnistumisesta on kuitenkin keräyspäälliköllä. Onnistumista mitataan jälkikäteen valtakunnallisilla taulukoilla. Tuloksia ei kannata vertailla kovin vakavasti, yleensä pitäisi riittää, kun on tehnyt parhaansa. Toivottavasti missään seurakunnassa paine ei kohdistu yksittäiseen työntekijään, kysymyshän on viime kädessä yhteisvastuusta, eikä jonkun yhden työntekijän tai työntekijäryhmän vastuusta.

Vaikka keräyksessä on näinkin rankka taloudellinen onnistumisen paine ja toteuttamisen pakko, on keräyksen informatiivisella puolella paljon avartavaa annettavaa. Kansainvälisen keräyskohteen esittelymateriaalilla on voitu innostaa toisia ja oppia muilta. Monet diakonian teologian syvät oivalluksetkin ovat tulleet juuri tämän infomateriaalin kautta. Jo vuosien ajan on keräyspäälliköille järjestetty opintomatkoja kohdemaihin. Matkojen kautta on saatu kuvaa diakoniatyöstä muualla maailmassa. Keräyspäälliköitä on haluttu innostaa jatkamaan vaativassa tehtävässä. Tällaisen toiminnan kautta on moni aivan tavallinen diakoniatyöntekijä voinut käydä opiskelemassa uutta näkökulmaa työhönsä. Kysymys ei ole minkäänlaisen kirkollisen eliitin matkailusta. Nämä matkat ovat olleet usein synnyttämässä jotain uutta, pysyvää yhteistyötä kirkkojen ja seurakuntien välille.

Varmasti varhaisimmat kansainväliset kontaktit ja in-

nostajat löytyvät saksalaisesta diakonissalaitosperinteestä ja kirkkomme lähetystyöstä. Nykyisin on jo aika paljon suoria kontakteja seurakunnista maailmalle ystävyysseurakuntatyön merkeissä. Usein tällaisiin projekteihin liittyy avustustyötä joko kahdenvälisenä tai useimmiten jonkun järjestön kautta. Haluaisin mieluiten nähdä kansainvälisten kontaktien olevan tasapuolista jakamista, todellista ystävyyttä ja aitoa vuorovaikutusta. Molemmilla osapuolilla on hienoja juttuja tuotavana yhteiseen vaihtopöytään. Ystävyydessähän perusajatuksena on jakaminen, ei ylhäältä alhaalle tulevat avustukset. Avustaminen voi olla osa siitä, mitä me tuomme vaihtopöytään. Samanaikaisesti on hämmästyttävää esimerkiksi se, kuinka paljon pidemmällä monet kansainvälisten suhteiden kautta tutuksi tulleet kirkot ovat diakonian teologian alalla. Sieltä tulevat kertomukset ovat koskettavia ja suoraan ihmisten arjesta. Tuntuu kuin kirkot pystyisivät muualla elämään enemmän ihmisten arjessa. Nämä asiat, jotka saamme lahjana ystäviltämme maailmalta, kannattaa ottaa käyttöön omassa työssämme. Kannattaa myös sanoittaa ääneen tämän teologian merkitys meille. Ystävämme eivät aina itsekään tiedä kuinka suurta ja merkityksellistä lahjaa he jakavat meille.

Toivoisinkin mahdollisimman monen kollegan saavan mahdollisuuden valottaa omaa työtään jonkun kansainvälisen kontaktin kautta. Tämä ei aina, eikä useimmitenkaan, tarkoita matkustamista jonnekin kauas. Kansainvälisiä oivalluksia voi yksinkertaisesti saada tutustumalla maahanmuuttajiin, lukemalla heidän kirjoittamiin kirjoja tai vaikkapa avaamalla kotinsa ovet vieraalle.

Kansainvälisyyden aikana on kyllä hyödyllistä hoitaa näitä kotimaisia suhteitakin. Yksi miellyttävä mahdollisuus kohdallani oli käydä tapaamassa Tampereella johtavia diakoniatyöntekijöitä.

Kansainvälisyys ei ole muuta vuorovaikutusta korkeampi arvo. ■

Kirkko on ulkomailla pala Suomea

Yhä useampi suomalainen työskentelee ja asuu osan elämästään ulkomailla. Kyse voi olla lyhyestä työ- ja opiskeluajasta, useamman vuoden jaksosta tai kymmenistä vuosista, kenties lähes koko elämästä.

Imagesource/SKOY

OLLI-PEKKA SILFVERHUTH

MERIMIESPASTORI, HAMPURIN
MERIMIESKIRKON JOHTAJA

Yleensä maailmalle on lähdetty työn ja ihmissuhteiden takia. Aikaisemmin työn perään lähdettiin lähinnä sen vuoksi, että kotimaa ei tarjonnut työtä tai se ei ollut riittävän hyvin palkattua. Nykyään tyypillinen Suomesta lähtevä uussiirtolainen on hyvin koulutettu, kielitaitoinen uraihminen. Komenukset ovat usein lyhyehköjä. Toisaalta avioliitot ja elämänkumppanin löytäminen tekevät yhä tänä päivänä lyhyiksi suunnitelluista periodeista pidempiä.

Matkat ja etäisyydet ovat lyhentyneet. Kaikki on lähempänä kuin aikaisemmin. Enää ei ole mitenkään poikkeuksellista, että Keski-Euroopassa asuva suomalainen tekee työmatkoja useamman kerran viikossa Suomeen.

Ulkosuomalaisuus ja maailmalla liikkuminen on yhä useammalle suomalaiselle todellisuutta. Myös evanke-

lis-luterilainen kirkkomme on tehnyt ulkosuomalaistyötä jo yli sadan vuoden ajan. Siirtolaisia on Suomesta lähtenyt eri aikoina, ja he ovat tarvinneet myös kirkollisia palveluja.

Suomen Merimieskirkon toiminnassa on siirtolaisten parissa tehtävä työ nivoutunut yhteen liikkeellä olevien suomalaisten parissa tehtävän työn kanssa. Kun ensimmäinen suomalainen merimiespastori Elis Bergroth lähti töihin Englannin Grimsbyyn, hän piti menomatkalla uudelle asema paikalleen laivassa jumalanpalveluksen Amerikkaan matkanneille siirtolaisille.

Merimieskirkon työ on alusta asti ollut samanaikaisesti liikkeellä olevien suomalaisten ja Suomesta lähteneiden siirtolaisten palvelua, kuten se on yhä tänä päivänä.

Yksi merimieskirkon ulkomaan toimipisteistä sijaitsee Hampurissa, Elben rannalla. Työ alkoi vuonna 1901, kun ensimmäinen merimiespastori Toivo Waltari saapui Saksaan. Pian kävi ilmi, että merimiesten lisäksi alu-

eella oli myös suomalaisia siirtolaisia.

Tänä päivänä kirkolla on vuosittain lähes 45 000 kävijää. Toiminta on monipuolista ja vilkasta. Hampurin suomalainen merimieskirkko on Suur-Hampurin alueella asuvien noin 1 500 suomalaisen kokoontumispaikka, jonne tullaan perheittäin ja yksittäin.

Kirkon toiminnassa yhdistyy hengellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen työ. Näiden eri alojen yhteen nivoutuminen on tyypillistä yleisestikin ottaen kirkon ulkosuomalaistyölle. Samalla käsitys kirkosta ja seurakunnasta on ulkomailla usein toisenlainen kuin kotimaassa.

Merimieskirkko on jumalanpalveluspaikka, mutta kirkko nähdään myös eräänlaisena alueen Suomi-keskuksena. Tämä luo kirkolle tiettyssä mielessä matalamman kynnyksen, joka on usein helpompi ylittää kuin kotimaassa. Silti kirkolla kävijät ovat tietoisia siitä että kahviosta, Suomi-kauhasta, kirjastosta, saunoista ja muista toimitiloista huolimatta, kyse on kirkosta, jonka kirkkosalissa voi myös

Sakari Lehmuskallio

Olli-Pekka Silfverhuth jakamassa ehtoollista Hampurin merimieskirkossa.

hiljentyä ja pysähtyä. Jumalastakin on usein helpompi puhua, kun ollaan kauempana tutuista ympyröistä ja muiden kanssa samassa tilanteessa.

MERIMIESKIRKKO TARJOAA TUNTEEN JOHONKIN KUULUMISESTA

Maanosasta tai maasta riippumatta kirkko ja seurakunta näyttäytyvät ulkomailla usein toisenlaisessa valossa kuin kotimaassa. Voi sanoa, että monet ovat ulkomailla asuessaan aktiivisemmin mukana seurakunnan toiminnassa kuin kotimaassa.

Mistä tämä johtuu? Syitä on varmasti monia. Kirkko ja suomalainen seurakunta edustavat kotimaata, Suomea ja suomalaisuutta. Ne muistuttavat omista juurista, joiden tiedostaminen ja tunnistaminen on muuttuvassa maailmassa tärkeää. Meillä on oma identiteettimme ja kulttuuritaustam-

me, jotka vaikuttavat vahvasti ajattelumme. Kristillisuus ja hengellisyys ovat osa perintöä, joka suomalaisuudessa yhdistyy luterilaisuuteen. Toisaalta uskonnollisuuskin saa ulkomaille uusia piirteitä. Hampurissakin itenäisyyspäivän jumalanpalvelus on aina ollut yksi suosituimmista tapahtumista, joka kerää erityisesti vanhempaa väkeä yhteen.

Kirkon kynnyks on siis ulkomailla matala. Oman haasteensa työlle ja toiminta-ajatukselle luo kansainvälinen ja ekumeeninen ympäristö. Monikulttuurisuus ja ekumeenisuus ovat arkea, joka tulee vastaan kaikessa toiminnassa.

Toisaalta työssä on tärkeää myös suomalaisen hengellisen perinteen vaaliminen. Tutut virret ja rukoukset tulevat entistä tärkeämmiksi, kun ollaan kaukana kotimaasta tai liikkeellä uudessa ympäristössä. Yhteisöllisyys on

kantava piirre kaikessa toiminnassa. Hampurissakin suomalainen merimieskirkko vaalii yhteisöllisyyttä ja tarjoaa tunteen johonkin kuulumisesta.

On valitettavaa, että monet menettävät seurakuntayhteyden palatessaan takaisin kotimaahan. Paluumuuttajilla olisi paljon annettavaa suomalaisille seurakunnille. Osataanko heidät ottaa vastaan ja osataanko heidän osaamistaan hyödyntää?

Kirkollisen toiminnan järjestäminen ulkomailla on usein toisenlaista kuin Suomessa. Uusien toimintamuotojen rohkea kokeilu ja ihmisten arjessa mukana kulkeminen on helpompaa kuin Suomessa, koska elämäntilanne ja muut olosuhteet yhdistävät. Kirkko tarjoaa myös mahdollisuuden vapaaehtoistoimintaan ja yhteisten asioiden toteuttamiseen. Toiminta ei ole työntekijäkeskeistä, ja seurakuntalaisilla on

Diakoni Hannele Koivisto jututtaa Amazonas-papukaija Tsekiä, johon liittyy monta tarinaa. Tsekillä on mm. ehdotettu Merimieskirkon vapaaehtoistyön ansiomerkkiä.

todellinen mahdollisuus antaa omaa osaamistaan yhteiseen hyvään.

Hampurin merimieskirkon toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia tulee maantieteellisesti hyvin laajalta alueelta, mutta pitkätkään etäisyydet eivät ole este, jos toiminta nähdään mielekkäänä.

Ulkosuomalaisytyössä kirkon ja seurakunnan toiminta on monimuotoista. Tämä on rikkaus, mutta monimuotoisuuden keskelläkin on tuki mietittävä toiminnan ydintä. Hampurin merimieskirkolla kohtaavat siirtokuntalaiset, merimiehet, autonkuljettajat, opiskelijat, au pairit, turistit ja monet paikalliset Suomen ja merimieskirkon ys-

tävät. Kaiken toiminnan ja kohtaamisen taustalla on kuitenkin kristillisyyden välittäminen ja tukeminen.

Ulkomailla ollessa korostuu usein luottamus ja usko Jumalaan, joita myös merenkulussa on aina pidetty tärkeänä merimieshyveenä. Kirkon ja seurakunnan työ on välittää sanomaa armollisesta Jumalasta. Julistus ja palvelu kulkevat käsi kädessä ulkosuomalaisytyössä. Tämä tapahtuu usein luontevalla tavalla, ja sitä osataan arvostaa.

Kirkollinen työ ei ole vain juhlessa ja elämän taitekohdissa mukana olemista. Se on myös arkista vierellä kulke-

Kirkkojen Maailmanneuvosto kokoontui yhdeksättä kertaa

Muutosta etsimässä

HANNA TERVANOTKO

PÄÄSIHTEERI, MAAILMAN
KRISTILLISEN YLIOPIPLASLIITON
EUROOPAN ALUE

Kirkkojen Maailmanneuvoston yleiskokous kokoontui historiallisesti ensimmäistä kertaa Etelä-Amerikassa 14. – 23.2.2006. Eri kirkkokuntien edustajat kokoontuivat yhdeksänteen yleiskokoukseen, ei vain arvioimaan mennyttä kautta, vaan ennen kaikkea visioimaan maailmanneuvoston tulevaisuutta ja sen tuomia haasteita.

Vaikka eteläisellä pallonpuoliskolla vietettiin helmikuussa kesälomia, katolisen PUC yliopiston kampuksella kävi vilinä, kun kaiken kaikkiaan 4000 henkeä saapui koolle. Paikalla oli KMN:n yli 340 jäsenkirkon virallisia delegaatteja, delegaatioiden neuvonantajia, yhteistyöjärjestöjen edustajia, alustajia, eri mutirao-työpajoihin osal-

listujia, stueretteja sekä tapahtumasta kiinnostuneita eteläamerikkalaisia. Kirkkojen Maailmanneuvosto edustaa noin 500 miljoonaa kristittyä ympäri maailmaa, ja se näkyi värikkäässä osallistujajoukossa. Melkein koko kristikunnan kirjo oli edustettuna tapahtumassa, ja jo se itsessään oli osa yleiskokouksen antia.

On ainutlaatuinen kokemus voida tarkkailla kristittyjen moninaista joukkoa kaikkine erityispiirteineen, omine korostuksineen ja joskus rankastikin eroavine mielipiteineen. On merkittävää, että kaikki eri tunnustuskunnat eroistaan huolimatta mahtuvat saman katon, KMN, alle ja voivat siten kokoontua yhteen.

Kaikkein parhaiten osallistujien kirjo näkyi ehkä jumalanpalveluselämässä, jota noudatettiin sekä ekumeenisen- että tunnustuksellisten perinteiden mukaisesti ja eri traditiot huomi-

oon ottaen. Juuri näissä eri kohtaamistilanteissa saattoi hyvin huomata, miten oma näkökulma ekumeniaan ja kristinuskoon on väistämättäkin Eurooppa-keskeinen. Tätä näkökulmaa on välillä hyvä rikastuttaa, jos siihen tarjoutuu tilaisuus.

Porto Alegre – maailman sosiaalifoorumin kotikaupunki

Myös sillä, että kokous järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa Etelä-Amerikassa, oli sisällön kannalta merkitystä. Porto Alegre on tullut ympäri maailmaa tunnetuksi maailman sosiaalifoorumin kotikaupunkina, ja niinpä kaupunki tarjosi hyvät puitteet tuhansia ihmisiä vastaanottavalle tapahtumalle. Vaikka turismi jäi monen osallistujan kohdalla väliin, Etelä-Amerikkaan saattoi tutustua muiden osallistujien ja eri työpajojen kautta. Yhtenä kokouksen illoista järjestettiin erityisesti Latinalais-

WSCF:n puheenjohtaja Ken Guest lahjoittaa KMN:n pääsihteerille Samuel Kobialle paidan.

ta Amerikkaa koskettavaa kulttuuri-ohjelmaa. Vaikka kosketuspintaa oli niukasti, myös Latinalaisen Amerikan ongelmat tulivat tutuiksi. Kokoukseen osallistujia kiellettiin jyrkästi liikkumasta yksin illalla, ja lyhyimmätkin matkat tuli tehdä taksilla. Vaikka puitteet kokoukselle olivat loistavat, saattoi kuilun rikkaiden ja köyhien välillä aistia turvatarkastuksista ja kampuksella partioivista vartioista.

Virallisten kokousosuuksien ohella osallistujat tapasivat niin sanotuissa ekumeenisissa keskusteluissa, joihin osallistujat kokoontuivat kolmena peräkkäisenä päivänä keskustelemaan jostain ekumeniaa koskettavasta aiheesta.

Ryhmä pysyi samana kolmen päivän ajan, tarkoituksena oli työstää lausunto yleiskokoukselle. Osallistuin kes-

kusteluun, jonka aiheena oli ”Body and Soul – Human Sexuality”. Ryhmä keskittyi pitkälti homoseksuaalien asemaan eri kirkkoissa. Sen ohella pohdittiin seksuaalista väkivaltaa sekä yleensä kirkkojen asennetta seksuaalisuutta kohtaan. Mielestäni keskustelu oli onnistunut, osallistujat motivoituneita vaihtamaan ajatuksia, ja vaikka aihe oli sensitiivinen, ilmapiiri oli loppuun saakka rauhallinen ja sovitteluva.

Toinen tärkeä kohtaustapaikka oli Mutirao-työpajat, joita järjestettiin kokousten tauoilla sekä itse kokousten aikana niille kokoukseen osallistujille, joilla ei ollut delegaattien velvollisuuksia. Mutiraojen aiheita oli satoja, ja ne käsittelivät eri projekteja ja työryhmi-

en mietintöjä tai kokeiluja jne.

Mielestäni juuri Mutiraot heijastivat tässä yleiskokouksessa niitä aiheita,

joista kirkkoissa nyt puhutaan.

Esillä olivat niin yhteiskunnalliset kuin teologisetkin kysymykset: vesi, luonnon tuhoutuminen, ihmisoikeudet, sukupuolten välinen tasa-arvo, HIV/AIDS, aseelliset konfliktit. Kaikki edellä mainitut suhteessa nimenomaan kristinuskoon ja paikallisiin kirkkoihin.

Mutiraojen järjestäjät saattoivat valita itse työpajan rakenteen, ja niinpä eri menetöt ja käsittelytavat olivat käytössä.

Kun itse yleiskokousta kritisoiitiin siitä, miten vähän tilaa keskustelulle oli pääsalissa, Mutiraoissa saattoi keskustella usein koko työpajan ajan eri puolilta maailmaa kotoisin olevien osallistujien kanssa esimerkiksi ekumeenisen liikkeen tulevaisuudesta tai uskontojen välisestä dialogista. Muti-

raot myös mahdollistivat laajemman osallistujamäärän, sillä Mutiraoon osallistujilla oli myös mahdollisuus seurata itse yleiskokousta, samaan aikaan kun virallisia delegaatteja oli noin 800.

Nuorten osallistuminen puhututti

Varsinaista yleiskokousta edelsivät niin sanotut nuorten, naisten ja vähemmistökansojen esikokoukset, joiden tarkoituksena oli rohkaista näiden usein marginaaliin joutuneiden ryhmien osallistumista keskusteluihin ja päätöksentekoon.

Eniten keskustelua varsinaisen yleiskokouksen aikana herätti nuorten asema KMN:n toiminnassa ja erityisesti sen päättävissä elimissä. Keskustelu oli osittain samankaltaista kuin keskustelu, jota on käyty myös Suomen kirkossa siitä, miten nuorten asemaa saisi näkyvämmäksi.

Tätä KMN:n yleiskokousta kutsuttiin etukäteen ”nuorten yleiskokoukseksi”, sillä edellisvuosia enemmän oli nähty vaivaa nuorten paikalle saamiseksi. Siitä huolimatta, ainakaan nuorten itsensä mielestä, heidän osallistumisensa ei täyttänyt odotuksia, joita kokoukselle oli ladattu, vaan osallistuminen jäi pinnalliseksi.

Kun tuli aika valita uuden keskuskomitean jäsenet, ja kävi ilmi, etteivät KMN:n jäsenkirkot olleet asettaneet ehdolle nuoria ehdokkaita, kokoukseen osallistuneet nuoret kokousedustajat ja stuertit järjestivät hiljaisen mielenosoituksen kokoussalissa. Protesti herätti myöhemmin paljon keskustelua. Miksi nuoret ovat mukana KMN:n toiminnassa? Miten heidän osallistumista voisi jatkossa tukea? Entä mitä nuoret itse voisivat tehdä asian-
sa ajamiseksi?

Mikä oli itselleni paras kokemus KMN:n yleiskokouksesta? Osallistuin lähinnä Mutiraoihin (osittain neljän eri työpajan järjestäjänä) ja sen lisäksi työskentelin Kristillisen Maailmanlii-

Rauhanmarssilla Porto Alegren keskustassa.

Nuoret osoittivat pettymystään yleiskokousta kohtaan.

ton (WSCF) standillä. Ehkä kaikkein rikastuttavin kokemus oli se, miten paljon ihmisiä saattoi standillä seisokkellessa tavata yhden päivän aikana. Ohikulkevat ihmiset pysähtyivät vaihtamaan kuulumisia ja kyselemään sekä järjestöstä että ajatuksistani ekumeeniikkaan liittyen. Monet kysymyk-

set koskettivat myös naispappeutta ja Suomen evankelis-luterilaista kirkkoa. Omassa mielessäni nämä keskustelut olivat merkittäviä, ja ne kontaktit ja ideat ”elävät” nyt, kun vielä odotelen, miten yleiskokouksen linjaukset vaikuttavat omaan työhöni ekumeenisessa liikkeessä. ■

Etunimet kertovat aina kulttuurista

PIRJO MIKKONEN

TUTKIJA, KOTIMAISTEN
KIELTEN TUTKIMUSKESKUS

Arska, Taiska, Ridge, Pamela, Harley ja Kevin ovat nykyajan virallisia etunimiä Suomessa. Vielä ennen 1980-lukua nämä olisivat olleet suomenkielisten perheiden lapsilla lähes mahdollottomia.

Etunimet ovat heijastaneet aatteiden ja kulttuurien virtauksia niin kauan kuin nimistä on tietoja. Nimistöön kotiutuneet vieraat ainekset eivät ole uusi ilmiö, mutta nykyään muutokset tapahtuvat nopeammin kuin vanhastaan on totuttu. Siksi etunimistön uudet piirteet saattavat hämmentää niitä, jotka joutuvat arvioimaan nimien hyväksytävyyttä.

2000-luvun äitien ja isien tyyli-taju on erilainen kuin edellisten polvien. Arkisen, yksityisen ja epävirallisen ja toisaalta pyhän, julkisen ja virallisen raja on siirtynyt tai ainakin hämärtynyt. Ei pidetä enää erillään virallista etunimimuotoa ja siitä johdettua puhuttelumuotoa.

Nykynimet ovat jatkoa keskiajalla alkaneelle kehitykselle, kun pyhimysten nimistä käytettiin kansanomaisia muotoja. Ehkä 10–20 vuoden kuluttua *Marsat, Pipat, Keket, Tipsut, Hipit, Jossut* ja *Muumit* tuntuvat yhtä neutraaleilta kuin nyt *Laurit* ja *Leenat*.

Kansainvälisyys

Jotain on kuitenkin muuttunut. Yhteiskunnassa korostuu lähes kaikilla aloilla pyrkimys kansainvälisiin suhteisiin, ja tavoitteena on erityisesti englannin kielen taito. Varsinkin anglo-amerikkalainen viihde ja englanninkielinen Internet kuuluvat lasten ja

nuorten maailmaan. Heille eivät englanninkieliset etunimetkään ole vieraita. Heidän on vaikea erottaa, mikä kirjoitustapa on suomen, mikä englannin mukainen. *Niko* vai *Nico*, *Maya* vai *Maija*, *Tony* vai *Toni*, *Micky* vai *Mikki*? Kaikki on yhtä luontevaa.

Laki on alkanut Suomessa säädellä etunimiä vuodesta 1946. Siinä sanotaan, että nimen tulee olla muodoltaan ja kirjoitustavaltaan kotimaisen nimityskäytännön mukainen. Laki vaatii myös pitämään erossa tytön- ja pojannimet. Arkisissa puhuttelunimissä ja uusissa lyhyissä vieraskielisissä nimimuodoissa on se heikkous, että miesten ja naisten nimet eivät pysy erossa: *Sam*, *Kim*, *Ami*, *Eppu*, *Miska*, *Peeta* ja *Tiitu* juontuvat sekä miesten että naisten nimistä. Siitä ei ole haittaa nimetyt lähipiirissä, mutta virallinen nimi annetaan laajempaan käyttöön, periaatteessa koko kieliyhteisön ja yhteiskunnan käyttöön. Se ei ole yksilön omaisuutta, kuten nykyään helposti ajatellaan.

Toisaalta 2000-luvun vanhemmat ovat hyvin tiedostavia. He harkitsevat tarkkaan lapsen nimeä. Jotkut etsivät supisuomalaista nimeä vastapainoksi ”kansainvälistymiselle”, joka tavallisesti tarkoittaa englannin kielen ylivaltaa. Suomalaisuuskaudella keksittyjen nimien valikoimaa lisäävät nykyään luontoaiheiset nimet, kuten *Lumi*, *Perry*, *Tuisku*, *Tuike*, *Kaste*, *Sade*, *Pihla*, *Pinja*, *Kaisla*.

Yksilöllisyyden voimistuminen

Aikamme piirteitä on vahva individualismi. Se on länsimaista, erityisesti amerikkalaista yksilön ihannointia ja yksilön oikeuksien korostamista. Yhteisöllisyys on kovassa kilpailuyhteiskunnassa vanhanaikaista. Yhteisöllisyyteen kuului suvussa periytyneiden etunimien käyttö tietyssä järjestyksessä. Nyt pyritään erottautumaan muista. Lapselle etsitään erikoista nimeä,

”jota ei ole kellään muulla”.

Jos ei keksitä täysin uutta nimeä, yritetään erikoisuutta tavoitella nimen poikkeuksellisella kirjoitustavalla. Nimeen *Aleksandra* on ehdotettu *ks:n* paikalle kirjaimia *c*, *s*, *x*, *z*, joten lopulta ehdotetut muodot eivät noudata minkään tunnetun kielen oikeinkirjoitusta. Myös uudisnimiä luodaan mielellään, esimerkiksi *Onniinan* mallina on ollut nimityyppi *Anniina*, *Eveliina*. Siinä on uutta se, että nimijohtimeksi mielletty *-iina* on liitetty alun pitäen suomenkieliseen pojannimeen.

Yksilöllisiä nimiä on etsitty avaruussaduista ja Taru sormusten herrasta -kirjasta sekä sarjakuvista. Sinänsä tapoja poimia nimiä kirjallisuudesta tai elokuvista jatkaa perinnettä, joka on alkanut keskiajalla. Silloin kertomukset olivat pyhimystaruja. Sen jälkeen nimiä on ammennettu Raamatusta, antiikin taruista ja kirjallisuudesta, keskieuropalaisista ja skandinaavisista jumaltaruksista, lopuksi myös Kalevalasta ja suomalaisesta kaunokirjallisuudesta.

Näkyvätkö muutokset nimistössä?

Kulttuuriympäristömme on muuttunut nopeasti, ja siksi uusia, erilaisia nimiä on melko paljon. Kuitenkin suurin osa väestöstä edelleen valitsee lapsilleen nimet almanakasta tai muusta suomalaisen perinteen mukaisesta nimistöstä.

Ainakaan tähän mennessä kapteeni *Nemon* tai haltija *Arwenin* kaimat eivät ole leimanneet suomalaista etunimistöä. Vuosittain julkaistut tilastot osoittavat, että listan kärkeen eivät erikoisuudet nouse, vaan siellä olivat viime vuonnakin *Emma*, *Ella*, *Siiri*, *Aino* ja *Anni* sekä *Veeti*, *Eetu*, *Akseli*, *Joona* ja *Elias*. Ne edustavat sata vuotta sitten suosittuja nimiä. Nyt on vanha muotia. ■

Virosta muuttanut Sylvi Jakovleva auttaa maahanmuuttajia:

"Tästä työstä saan itsekin voimaa"

SYLVI JAKOVLEVA

MAAHANMUUTTAJATYÖN
PROJEKTISIHTTEERI, LAPPEEN-
RANNAN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Lappeenranta on viime vuosikymmeninä muuttunut monikansalliseksi kaupungiksi. Maahanmuuttajia on saapunut eri puolilta maailmaa, mutta suurin osa muuttajista on tullut entisen Neuvostoliiton alueelta. Venäjänkieliset ovatkin suurin maahanmuuttajaryhmä Lappeenrannassa. Itsekin kuulun tähän ryhmään, tulin tänne Pietarista kahdeksan vuotta sitten.

Olen kotoisin Virosta, mutta vanhempieni syntymäpaikka on Venjoki. Kotona puhuimme suomen kielen murretta (muistuttaa savo!) ja elimme Suomen kalenterin mukaan. Kuuntelimme myös Suomen radion ohjelmaa, lähinnä jumalanpalveluksia. Opiskelin Petroskoin yliopiston historiallis-filologisessa tiedekunnassa. Toimin 25 vuotta matkaoppaana suomalaisille Pietarissa.

Neuvostoliiton hajoamisesta seurasi, että työnantajani teki konkurssin ja jäin työttömäksi. Samaan aikaan aloin kaipaamaan lapsuuteni suomalaista kulttuuria ja anoin paluumuuttomahdollisuutta. Muutaman vuoden odoteltun jälkeen muutin Lappeenrantaan.

Olin työttömänä ensimmäiset vuodet Suomessa. Kolme vuotta sitten pääsin työharjoittelijaksi Lappeenrannan seurakuntayhtymään, jossa tehtävänäni oli aloittaa maahanmuuttajatyö. Jonkin ajan kuluttua siirryin tekemään samaa työtä työmarkkinatuella, ja nyt minut on palkattu kolmeksi vuodeksi maahanmuuttajatyön projektisihteeriksi. Teen työtäni diakonian työyhteydessä ja pyrin noudatta-

maan diakonian tapoja ja periaatteita.

Olen saanut kanta-pään kautta oppia, millaista on olla työttömänä ja yksinäisenä vieraassa yhteiskunnassa. Olen pyrkinyt muuttamaan kokemukseni voimavaraksi ja työvälineeksi (prosessi, joka yhä jatkuu), joita käytän työssäni.

Henkilökohtaista asiakastyötä

Työni on henkilökohtaista asiakastyötä. Koen tärkeimmäksi tehtäväkseni olla kuuntelijana, mutta olen myös tukena käytännön asioissa ihmisille, jotka eivät pärjää suomen kielellä arjessa.

Maahanmuuttajat eivät kulttuurisista syistä johtuen ole aiemmin osanneet hakeutua diakoniatyön asiakkaiksi. Myöskään venäjän kieltä taitamattomilla työntekijöillä ei ole ollut juuri aikuisriippikouluja lukuun ottamatta kontakteja muuttajiin.

Piilossa oleva hätä nousee pintaan, kun ihmiset voivat puhua asioista äidinkielellään. Sisimmille ajatuksille ei löydy ilmaisuja vieraalla kielellä, ja on asioita joista ei ole puhuttu ehkä vuosien.

Olen monelle heimotoveri ja kanssakokija, jolle uskalletaan ilmaista hämmennys ja kipu, jonka uusi elämänympäristö saa aikaan. Sielunhoitajaa ja tukihenkilöä, kielen ja kulttuurin tulkkia on tarvittu sairaalassa, perheneuvonnassa, hautausoimistossa ja yksityisissä kotikeskusteluissa.

Pidän rippikoulua tärkeänä työ-

Sylvi Jakovleva

muotona. Uskon ja opin vahvistus, hengellinen tuki sekä samalla tavoin uskovien yhteys voi olla erityisen tärkeää juuri tässä väestöryhmässä, jota vieras kulttuuri ja muiden maahanmuuttajien arvostelu horjuttaa. Kaupungissa toimivat erilaiset uskonnolliset ryhmät tavoittelevat uusia maahanmuuttajia, ja

hätäntyneet ja ihmeissään olevat ihmiset ovat helposti viettäviissä.

Mamu-rippikoulutyö

Vuodesta 1997 lähtien Lappeenrannan seurakunnat ovat vuorotellen pitäneet aikuisriippikouluja venäjänkielisille maahanmuuttajille. Tämän vuoden alussa yhtymän yhteinen mamu-rippikoulutyö sai oman nimetyn papin.

Perusongelmana rippikoulussa on ollut se, miten paljon tai vähän suomalaiset työntekijät ovat ymmärtäneet maahanmuuttajien lähtökohtia ja taustoja.

Vähitellen, näkökulmien avauduttua seurakunnissa on ymmärretty myös se, miten laaja ja vaativa tehtävä on kertoa aikuisille maahanmuuttajille Jumalasta, Kristuksesta ja Pyhästä Hengestä. Tämä ymmärrys on välttämätön valittaessa opetuksen sisältöjä ja opetustapoja. Tarvitaan maahanmuuttajien lähtökohdat huomioivaa opetusta sekä aihealueeseen perehtyviä rippikoulunopettajia.

Maahanmuuttajariippikoulu tarvitsee myös jatkotoimintaa "jatkista". Rippikoulun jälkeisessä toiminnassa tavoitteena on kristillisen opin ja us-

kon syventäminen ja laajentaminen sekä seurakunnan elämään osallistumisen vahvistaminen. Kokemuksen mukaan rippikouluissa herää eri aiheisiin liittyviä kysymyksiä, joita ei varsinaisilla oppitunneilla ehditä tai uskalleta kysyä. Lappeenrannassa tähän tarpeeseen on pyritty vastaamaan perustamalla kaikkien rippikoulun käyneiden yhteinen keskusteluryhmä, Blagovest-ryhmä. Nimi tarkoittaa ilosanomaa. Koen voimakkaasti, että yhteinen oleminen Jumalan edessä ja kaikenlainen kyseleminen vahvistaa meitä yhteydessä toisiimme ja Jumalaan.

Aikuisrippikoulun jälkeistä opetuksen tarvetta korostaa lähtökulttuurien erilaisuus. Inkerinmaan suomalaiset ovat taustaltaan luterilaisia, mutta monet muut maahanmuuttajista ovat ortodokseja tai ainakin sanovat itseään ortodokseiksi. Joskus käy kuitenkin il-

mi, että ortodoksiksi itseään sanova ei ole saanut Pyhää kastetta. Venäläisessä elämässä, myös ortodoksien keskuudessa, on paljon mystiikkaa ja mystertiaa. Ortodoksiset vanhat tavat, kuten vainajien muistaminen syöden ja juoden ja ruoan vieminen haudoille pääsiäisenä, jäävät usein elämään.

Venäjällä uskotaan, että luterilaisuus on lahko, väärä uskonto ja että on syntiä kääntyä luterilaiseksi. Näistä edellä mainituista elämään vaikuttavista asioista on syytä rohkeasti puhua maahanmuuttajien kanssa. Keskusteluissa on hyvä osoittaa ymmärrystä heidän taustaansa ja elämäänsä kohtaan, mutta tuoda esiin vahvaa, turvallista ja luotettavaa kirkkomme opin mukaista Jumalaa.

Toimin tulkkina kaksisuuntaisesti. Maahanmuuttajille olen selittänyt suomalaisen yhteiskunnan kummallisia

piirteitä ja kantaväestölle (erityisesti seurakuntien työntekijöille) olen vääntänyt rautalangasta, ettei mikään ole itsestään selvää muualta tulleelle. Olen kertonut, että maahanmuuttajalle asioiden hoitaminen postitse viranomaisen kanssa on uusi kokemus, oma henkilökohtainen pankkitili ihmeellinen asia ja kirkollisverosta tai diakoniatyöstä ei olla koskaan kuultukaan.

Olemme puolin ja toisin sidoksissa taustoihimme, mutta opimme olemaan yhdessä, kun muistamme, ettei kukaan ole naapuriaan pyhempi eikä pahempi. Olen kiitollinen Jumalalle johdatuksesta, joka on tuonut minut Lappeenrantaan ja juuri tähän työhön. Nykyisessä työssäni voin jakaa kokemuksiani, olla helpottamassa vaikeuksissa olevien elämää ja etsimässä näköaloja uuteen. Tästä työstä saan itsekkin voimaa. ■

Inkeriläiset maahanmuuttajat tapasivat toisiaan Lappeenrannassa Tausan leirikeskuksesta järjestetyllä leirillä.

Dialog – vårt ansvar i den oavslutade skapelsen

PETER NYNÄS

TD, FORSKARE I KULTURMÖTEN
OCH RELIGIONSPSYKOLOGI,
ÅBO AKADEMI

Vikten av samexistens och dialog mellan kulturer och religioner är uppenbar i dag. Samtidigt ställer oss en sådan strävan inför stora utmaningar.

Om det fanns ett enkelt recept för dialog mellan människor, så skulle historien och därmed vår samtid se annorlunda ut. Mycket ont hade undvikits. Men, om det inte var möjligt att vända konflikter och slitningar i en konstruktiv riktning, så skulle vår värld också se annorlunda ut.

Mångfald...

Vi vet att det i praktiken inte finns något sådant som *en* judisk, *en* kristen eller *en* muslimsk religion. Både religioner och kulturer rymmer en stor inre mångfald. Att veta att någon är sikh, kristen eller buddhist säger ganska litet om den människans personliga religiositet och hennes vardag av tankar, ord och gärningar.

Samma mångfald möter vi också i vår hållning till andra religioner och kulturer: vissa skillnader kan vi tolerera, vissa ser vi som värdefulla och vissa kanske väcker vår oförståelse eller vårt avståndstagande. Det är likadant med vår egen tro. I praktiken omfattar vi vissa sidor av vår kristna religion på ett högst personligt sätt, medan vi kanske ställer oss avvisande eller likgiltiga till andra.

När det gäller byggstenar till dialog möter vi samma mångfald. Vi kan söka ledstänger i bibeln, traditionen och historisk praxis, men de är kanske in-

te så entydiga som vi skulle önska. I t.ex. Gamla testamentets böcker kan vi läsa en varning för kulturmötets följder: *"Ger du en främling husrum ställer han till oreda för dig och gör dig främmande för dina egna"* (Syraks bok 11:34). Men, vi kan också läsa Jobs bok och inspireras av hur han skryter med sin dygd gentemot främlingen. *"Ingen främling behövde sova på gatan, min dörr stod öppen för vandraren"* (Job 31:32).

Möten mellan religioner och kulturer är i grunden mycket komplexa. De problematiska och konfliktfyllda gränserna skapas till stor del av hur vi hanterar och orienterar oss i mångfalden. De finns i grunden inne i oss.

...och platta bilder

Möten med det som är främmande och olikt rör vid det inre i människan. De väcker en inre kamp mellan misstro och tillit. Å ena sidan vill vi tillitsfullt knyta an till andra genom likhet, ömsesidighet och närhet. Å andra sidan vill vi även bevara vår individualitet. Det gestaltar sig i erfarenheter av olikhet, distans och konflikt. Med dialogfilosofen Martin Bubers ord kan man säga att frågan väcks om att möta den andra som ett Du eller ett Det.

När balansen mellan tillit och misstro utmanas tyr vi oss lätt till platta bilder som ger oss förankring och trygghet, som skapar ordning i vår egen inre och yttre värld. Vi möter inte andra människor som Du, utan på ett distanserat och ytligt sätt. Vi glömmar mångfalden och kvar finns enkla kategorier, vi och dem. Det här skapar en värld av gränser omkring oss.

Det här innebär att vi ser de andra

genom förenklingsglasögon. Vi förminskar dem till själlösa ytor. Vi karikerar dem, ibland även på ett otydligt sätt genom ensidiga idealiseringar. Sådant är kränkande. Ingen vill berövas rätten att forma bilden av sig själv och det man håller heligt.

Platta bilder dehumaniserar den andra och gör oss moraliskt stumma. Vi ser inte de andra som människor som vi själva. De bedöms med andra förutsättningar och måttstockar. Det förtar vår förmåga till erkänsla och omsorg. Det här är i grunden främmande för dialog och konstruktiv samexistens. Det bakbinder möjligheten till dialog.

Dialogens krav

Dialog likställs ibland med en strävan efter likhet. Vi möter det som en betoning t.ex. av likheten mellan judar, kristna och muslimer, av en gemensam etik eller av att den heliga Anden är närvarande i andra religioner. Att söka det som förenar är viktigt, men likhetssträvandenas baksida är att olikhet och mångfald uppfattas som ett problem, inte en tillgång.

Därför måste dialog också handla om annat. Dialog är ett seriöst utbyte mellan två eller flera personer i vilket det finns utrymme för bägge parter själv- och sanningsförståelse. Ett sådant utbyte sker inte bara på en tankemässig nivå. Vår självbild och vad vi håller för sant och rätt, är viktiga för oss på ett djupt plan.

Dialog är starkt förknippad med det som Martin Buber beskriver som relationen till ett Du: att vi bemöter varandra med närvaro och öppenhet, med en gränsoverskridande strävan. Det

innebär att vi tillåter oss själva att bli sedda av den andra, att vi överlåter en del av vem vi är till den andra. Det gör oss utsatta och sårbara. Det kräver mänskligt mod.

Här döljs utmanande frågor som visar att dialogens grundförutsättning inte finns utanför oss. Dialogens grund finns inne i oss. Vågar vi tillåta oss att växa i mötet med främmande religioner? Vågar vi verkligen ta den andras liv och tro på allvar, som en möjlighet

för oss själva? Det här är dialogens radikala grund. Att se den andra som ett Du är att kunna se den som ett möjligt Jag.

Vi har ett ofrånkomligt ansvar att alltid söka den andra som ett Du. Dialog är en livsuppehållande kraft för individ och samhälle. Vår platta hållning till olika religioner och kulturer är inte bara moraliskt problematisk och oförenlig med vårt samhälleliga behov av samexistens. Den tränger också un-

dan något av det mest grundläggande i vår mänsklighet. Vi dehumaniserar också oss själva när vi vänder oss bort från den andra som ett Du, när vi glömmer att vi själva blir till i öppen närhet till andra människor. Människan är människa bara i dialogens öppenhet och utsatthet. Dialogens radikala krav är därför vår del av den oavslutade skapelsen. ■

”Äiti, mikä on neekeri?”

MERVI SALIN-INKINEN

DIAKONIASIHITEERI, TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTA-YHTYMÄ

5-vuotias poikani tuijottaa minua silmiin ja odottaa vastausta. Vaikka olin osannut varautua kysymykseen siitä saakka, kun neljä vuotta sitten saimme lapsemme Etelä-Afrikasta, niin kuitenkin tilanne yllätti.

En muista miten asiaa selitin, muistan vain miten kipeältä tuntui, kun sain kuulla, että sana on tullut tutuksi nimittelynä kaupassa.

Kuka on voinut käyttää tuota erotelua, solvaamista, syrjintää ja rasismia varten kehitettyä sanaa pienestä pojastani?

Olen kyllä kuullut monta puolustuspuhetta siitä, miten sana neekeri ei suomen kielessä ole haukkumasana. Minun päähäni ei kuitenkaan mitenkään mahdu, miten koulutettu, vieraita kieliäkin osaava suomalainen voi sellaista sanaa käyttää. Sanaa, joka on täysin tunnistettavissa sen englannin-

kieliseksi rasistiseksi synonyymiksi, jonka käytöstä Etelä-Afrikassa saa sakkoja.

Suomi on moniarvoistunut, seurakuntamme ovat kansainvälistyneet, katukuvamme on värittynyt, miellämme itseemme maailman kansalaisiksi. Elämme yhteisessä Euroopassa, välimatkat ovat pienentyneet, maapalloistuminen on osa arkipäiväämme. Opiskelemme kieliä koulussa ja kielitaitoa vaaditaan jo lähes jokaiseen työpaikkaan. Mutta ovatko asenteemme ja arvomme pysyneet muutoksen mukana?

En ole rasisti, mutta...

Luin juuri suomalaista tutkimusta maahanmuuttajien rasismi- ja syrjintäkokemuksista Suomessa (Jasinskaja-Lahti, Liebkind, Vesala. 2002. Rasismi ja syrjintä Suomessa). Tutkimus oli tehty vuosina 2001–2003. Maahanmuuttajien kokemukset syrjinnästä eivät suinkaan rajoitu vain työnsaantiin tai suomen kielen taitamattomuuteen, vaan yli puolet (57 prosenttia) vanhem-

mista kertoi, että koulun muut oppilaat olivat kohdelleet heidän lapsiaan huonosti lasten ulkomaalaistaustan vuoksi.

Virastoissa saaduista palveluista oli perusmyönteinen kokemus, mutta myös kielteisiä kokemuksia tuli julki. Neljäsosa ulkomaalaisvirastossa ja viidesosa sosiaalitoimessa asiointeista asiakkaista koki saaneensa huonoa tai melko huonoa palvelua. Tutkimukseen osallistuneista maahanmuuttajista 1 113 eli kolmasosa ilmoitti joutuneensa viimeisen 12 kuukauden aikana ainakin kerran jonkun rasistisen rikoksen uhriksi.

Vaikka kaikki tutkitut maahanmuuttajaryhmät olivat kokeneet syrjintää ja rasismia, ryhmien välillä oli myös suuria eroja. Somalit kertoivat useammin kuin muut ryhmät, että naapurit ovat loukanneet tai kiusanneet heitä viimeisen 12 kuukauden aikana. Vastanneista somaleista 92 prosenttia oli kokenut loukkaavaa käytöstä naapureilta. Heitä oli kiusattu myös koulussa (74 prosenttia) ja julkisissa

liikennevälineissä (96 prosenttia) muita ryhmiä enemmän. Somaleista 90 prosenttia oli kokenut, että heidän pääsyinsä kauppaan oli estetty ulkomaalaistaustansa vuoksi. Tulokset eivät ole yllättäviä, vaan myös muiden tutkimusten valossa somalit ovat joutuneet Suomessa pysyvän vihamielisyyden kohteeksi.

On pysähdyttävä tosiasia, että rasismia, muukalaisvihaa ja syrjintää ei voi esiintyä ilman yhteiskunnan yleisen ilmapiirin, kulttuurin, politiikan ja tiedotusvälineiden tukea. Rasismi ei aina ole selkeästi näkyvää, vaan voi jopa esiintyä huomaamatta ja tahattomasti tavassamme puhua vähemmistöjäsenistä. Nykypäivän rasismille onkin tyypillistä sen kieltäminen: ”En ole rasisi, mutta...” ”Voin käyttää sanaa neekeri, koska sillä ei minun korvissani ole huonoa kaikua.”

Mikä on kirkon ja meidän kirkon työntekijöiden vastuu suvaitsevaisuuden kasvattamisessa lähiympäristössämme? Uskomme jokaisen ihmisen olevan Jumalan kuva? Uskomme vähäisimmän veljen kohdatessamme kohtaavamme Jeesuksen? Haluammeko seistä elämän puolella?

Itsetutkiskelun paikka

Jos näin on ja toivottavasti on, niin silloin meillä on todellisen itsetutkiskelun paikka. Onko niin, että elän todeksi sen minkä saarnaan, opetan ja veisaan, palvelenko hyvyyden voimaa? Voimaa, joka haluaa murtaa sorron, suvaitsemattomuuden ja rasismien. Uskallanko seistä oikeudenmukaisuuden puolella silloinkin, kun joudun taistelemaan valtavirtaa vastaan?

Voimme olla vaarassa sortua ulkokultaisuuden syntiin, mukavuuden haluamme ja riippumattomuutemme pauloihin niin, että elinpiiriämme ja seurakuntaamme ei juuri kansainvälisyys ja muukalaisuus kosketa?

Elämme maailmassa, jossa ihmisen arvo mitataan rahassa ja hyödyssä. Eri-laisuus ei ole rikkaus, jos se ei tuota ra-

Imagesource/SKOY

hallista hyötyä. Maahanmuuttopolitiikassakin olemme kiinnostuneita vain niistä ulkomaalaisista, joista saamme parhaan hyödyn. Osaamme määritellä älykkyydestä niin, että saamme elämän ja kuoleman taistelua käyvät maailman ihmiset näyttämään tyhmiä.

Professori Juha Siltala on osuvasti todennut, että elämme armottomassa on/off maailmassa. Ihmisen on lunastettava olemassaolonsa hyödyllisyyden kautta. Ihmisen arvo mitataan sen mukaan miten hyödyllinen hän on markkinavoimille. Tässä ajatuksessa tasarvoisuus on kaukana.

On/off ajatuskuvio on takana, kun televisio tekee toinen toistaan suositumpia viihdeohjelmia ja kilpailuja, joissa ihmiset juonittelevat ja liittoutuvat yhteen tarkoituksenaan vain, että heikoimmista ja hyödyttömmistä päästään yhdessä eroon. Kun hyväksymme tällaisen viihteen, hyväksymme myös sen arvomaailman, jota meillä sitä kautta syötetään. Ehkä nautim-

mekin siitä, että voimme nauraa niiden kustannuksella, joilla menee huommin kuin meillä. Juha Siltalan mukaan noiden heikoimpia solvaavien ja leimaavien ohjelmien perusjuonne on satanistinen.

Olemmeko me hiljaa hyväksymässä maailman, jossa armoa ei tunneta, eikä oikeutta jaeta? Olemmeko omalla suostumuksellamme lisäämässä kärsivien kärsimystä? Vai uskallammeko nähdä ruskeaihoisessa, huivipäisessä somalissa Jeesuksen kasvot? Huomammeko, että meitä ei saastuta se, mikä menee meidän sisällemme, vaan se mikä tulee meistä ulos?

Uskallammeko seistä niiden puolella, jotka on leimattu hyödyttömiksi ja tarpeettomiksi? Uskallammeko antaa palautetta siitä, mitä haluamme televisiosta katsella? Uskallammeko elää todeksi jakamista lähipiirissämme? Onko meillä rohkeutta mennä väliin, kun lähimmäistämme nimitellään? Entä haluammeko punnita sanavalintoja, joita toisistamme käytämme? ■

PASTORAALITUTKINTO - JOKAISEN PAPIN MAHDOLLISUUS

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

STUDEERAMINEN KUULUU VANHASTAAN papin perustehtäviin. On hyvä opiskella kaiken aikaa, sitä vaatii mielen virkeys, työn haasteet ja kehittymisen idea meissä. Opiskeluakin on monenlaista, eri elämän vaiheissa erilaista: perusopintojen jälkeen toinen maisteri jaksaa tavoitella teologisia jatkotutkintoja, toinen taas suuntautuu opiskeluissaan muualle. Hyvä niin.

Kirkolla on pitkään ollut papeille koulutusohjelma, jonka suorittaminen on virkauralla etenemisen edellytys. Pastoraalitutkinto on vuosien kuluessa muuttunut niin muodoltaan kuin sisällöltään. Toivottavasti opetuksen menetelmällinen kehitys on seurannut aikaansa. Pastoraalikoulutus on merkittävä osa pappien koulutuspolkua, siis sitä jatkuvan opiskelun ja oppimisen prosessia, johon meitä eri yhteyksissä kutsutaan.

Opiskelun erilaiset väylät eivät välttämättä syö toisiaan: teologiset jatko-opinnot usein hyvällä tavalla syventävä myös papin työssään tarvitsemia taitoja. Monet erityiskoulutukset – erikoistuminenkin – ovat hyvästä ja kirkolle usein tarpeellisia. Mutta soisin, että jokainen pappi ennen noita erityisiä opintoja tai niiden rinnalla osallistuisi kirkon papeille järjestämään perussyventymiskoulutukseen. Sitähän pastoraalikoulutuksen on tarkoitus olla.

Pastoraalikoulutus on syytä aloittaa heti uran alussa. Samalla, kun harjaantuu papin käytännön tehtäviin, voi opinnoissaan järjestäytyneesti reflektoida kokemaansa. Pastoraalikoulutus on parhaimmillaan papin ammattitaitoa kehittävä ja vahvistava prosessi, joka nivoutuu konkreettisen seurakuntatyön tekemiseen. Pastoraalikoulutusta ei siis kannata nähdä eräänä vaihtoehtona, vaan perustana, jolle muu myöhempi tai rinnakkainen kouluttautuminen rakentuu.

Pastoraalikoulutukseen liittyvä pastoraalitutkinto on

edelleenkin edellytys vakinaisiin papin virkoihin. Muodollinen pätevyityminen on tärkeää, mutta älköön se olko ainoa motiivi koulutukseen. Itse syventyminen, yhteinen papin tien etsintä, on jo sinänsä hyvä motiivi. Sama koskee myös johtamistutkintoa: vaikka se onkin edellytys esimerkiksi kirkkoherran virkaan, kannattaisi se nähdä ennen muuta mahdollisuutena kehittyä. Johtamistutkinto ja siihen liittyvä lyhyt opiskelu eivät mene hukkaan, vaikka et koskaan suunnittele hakeutuvasi johtamistehtäviin.

Työnantajankin kannattaa panostaa pastoraalikoulutukseen ja myös johtamistutkintoa suorittaviin. Esimiehen kohtelias ohjaus ja tarvittaessa patistelukin sekä koulutussuunnitelmaan sisällytetyt työnantajan kustannuksella suoritettavat kurssit edistävät käytännössä nuorten pappien hakeutumista pastoraalikoulutukseen. Haitaksi ei olisi sekään, että pastoraalikoulutuksen antia voitaisiin eri tavoin yhdessä hyödyntää ja arvioida seurakunnissa. Näin yhden papin koulutus hyvällä tavalla sitoutuisi myös työyhteisöön ja samalla se voisi merkittävästi syventyä.

NIIN SANOTUN HEIKAN TYÖRYHMÄN työn tulokset herättivät odotetusti keskustelua. Nyt kerätään kuulemma nimiä rakentaviin vaihtoehtoihin.

Mahtaisikohan rakentavinta olla se, että kirkossa noudatettaisiin lakeja – niin itse valmisteltuja kuin muualakin yhteiskunnassa syntyneitä. Papiston eettiset ohjeet antavat nekin ammattikunnan keskinäiseen toimintaan, toisen kohteluun ja yhteiseen työskentelyyn hyvää ohjetta ja suuntaa.

Kohteliaisuus ja keskinäinen kunnioitus auttaa varmasti enemmän kuin omiin opillisiin lähtökohtiin linnoittautuminen. Ne tekisivät hyvää kaikille. ■

Miksi kirkosta erotaan?

Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta erosi vuonna 2005 kaikkiaan 33 043 henkeä. Määrä on korkeampi kuin koskaan aiemmin ja vastaa 0,8 prosenttia kirkon jäsenistä. Valtaosa kirkosta eronneista on nuoria aikuisia. Miksi kirkosta erotaan?

Esko Jämsä/KuvaKotimaa

KATI NIEMELÄ

USKONTOPEDAGOGIIKAN
DOSENTTI, TUTKIJA
KIRKON TUTKIMUSKESKUS

Vuonna 2003 voimaan tullut uusi uskonnonvapauslaki teki kirkosta eroamisen helpommaksi, koska eroamisilmoitus ei edellyttä enää henkilökohtaista käyntiä eikä eroamiseen myöskään enää liity kuukauden harjonta-aikaa.

Kirkosta on tämän jälkeen eronnut vuosittain 0,6–0,8 prosenttia kirkon jäsenistä. Noin 70 prosenttia kirkosta eroajista on 20–39-vuotiaita nuoria aikuisia. Suhteellisesti eniten kirkosta erotaan Helsingin, Espoon ja Tampereen hiippakuntien alueella ja vähiten Porvoon ja Lapuan hiippakunnissa.

Uuden uskonnonvapauslain myötä tapahtunut kirkosta eronneiden määrän kasvu herätti eri tahoilla kiinnos-

tuksen kirkosta eroamista kohtaan ja siihen, miksi ihmiset eroavat kirkosta. Se herätti kirkossa myös kysymyksen siitä, voitaisiinko eroamista jollain tavoin hillitä.

Joulukuun 2003 alussa lähetimme Kirkon tiedotuskeskuksen kautta kirjoituspyynnön tiedotusvälineiden julkaistavaksi, jossa pyysimme kirkosta eronneita kertomaan eroamisensa syistä ja taustoista. Saimme kaikkiaan 579 vastausta, mikä oli moninkertaisesti enemmän kuin olimme odottaneet. Tämä johtui toisaalta siitä, että kirjoituspyyntö julkaistiin odottamattoman monessa lehdessä ja toisaalta siitä, että monella kirkosta eronneella oli selkeästi halua kirjoittaa asiasta. Useat kirjeen kirjoittajat ilmaisivat erityisen tyytyväisyyden ja kiitollisuuden mahdollisuuteen kirjoittaa kirkosta eroamisensa syistä ja samalla antaa palautetta kirkolle.

Tutkimuksessani *Vieraantunut vai pettynyt? Kirkosta eroamisen syyt Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa* (Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisu-ja 95) tarkastellaan nimensä mukaisesti niitä syitä, jotka ovat saaneet ihmiset eroamaan kirkosta. Tutkimus pohjautuu kirkosta eronneiden kirjeiden ohella myös laajoihin tilastollisiin tutkimusaineistoihin.

On selvää, että kirjeaineisto on valikoitunut, jolloin sen perusteella ei voida luotettavasti puhua eri syiden yleisyydestä. Tämän vuoksi kirjeiden muodostamaa kuvaa on tarpeellista suhteuttaa tilastollisten tutkimusaineistojen pohjalta syntyvään kuvaan.

Kirkosta eroamisen taustalla on tutkimuksen perusteella monenlaisia syitä. Yleisimmin kirkosta erotaan siksi, ettei kirkolla koeta olevan henkilökohtaisesti riittävästi merkitystä. Nuorten aikuisten – joita eroajista on

Monelle pettyneelle eroaminen kirkosta on ollut henkilökohtaisesti hyvin vaikeaa ja raskasta.

enemmistö – keskuudessa kyse ei ensi sijassa ole siitä, että kirkkokuva olisi kielteinen tai kirkkoon oltaisiin pettyneitä. Kuitenkin kykenemättömyys sitoutua kirkon syvimpään sanomaan, tekee monelle jäsenyyden mahdottomaksi ja älyllisesti epärehelliseksi.

Kahdelle kolmesta kirkosta eronneesta nuoresta aikuisesta uskolla ei ole mitään tai juuri mitään merkitystä. Myös heillä kirkosta eroaminen vaatii kuitenkin usein jonkin ulkoisen kimokkeen kuten ärtymyksen kirkon kannanottoon.

Vanhemmilla ihmisillä kirkosta eroamisen taustalla on usein henkilökohtaisia pettymyksiä. Taloudellisten syiden ja kirkollisveron merkitys kirkosta eroamisen syynä on lamavuosien jälkeen vähentynyt. Ne myös linkittyvät erittäin kiinteästi kirkon merkityksellömyyteen ja siihen, ettei uskolla ole merkitystä yksilön elämässä.

Yhä useammalle eroaminen on protesti

Kirkon henkilökohtaisesti merkityksellömmäksi kokevien ohella kirkosta eroaa myös voimakkaasti uskonnollisia ja uskoa tärkeänä pitäviä, jotka eivät koe löytävänsä paikkaa kirkosta ja kaipaavat toisenlaista uskonnollista yhteisöä. Heitä on kirkosta eronneista noin joka kymmenes.

Kirkosta eroaa siis sekä voimakkaasti uskonnollisia ja uskoa tärkeänä pitäviä, jotka eivät löydä mielekästä paik-

kaa kirkosta, että sellaisia, jotka eivät katso uskovansa riittävästi kokeakseen jäsenyyden mielekkääksi.

Lisäksi kirkosta erotaan usein sen vuoksi, että kirkko koetaan liian suvaitsemattomaksi, konservatiiviseksi ja epätasa-arvoiseksi. Vastaavasti kirkosta erotaan – tosin määrällisesti selvästi harvemmin – myös siksi, että kirkko koetaan liian liberaaliksi, sallivaksi ja liiaksi ajan henkeä myötäileväksi.

Tutkimuksen perusteella yhä useammalle kirkosta eroaminen on protesti ja kannanotto kirkon päätöksentekoa tai linjavalintoja kohtaan – käytännössä usein yksittäisten työntekijöiden linjauksia kohtaan. Erityisesti kirkosta eroamisella protestoidaan kirkon homoseksuaaleihin suhtautumista tai naispappeuteen liittyviä kysymyksiä.

Toiset odottavat kirkolta selkeitä ja vahvasti perinteessä pysyviä kannanottoja. Toiset puolestaan odottavat kirkolta aikaan mukautumista ja suvaitsevaisuutta. Toiset odottavat Raamatun kirjaimellista tulkintaa, toiset puolestaan ennen kaikkea sen ytimen, lähimmäisenrakkauden korostamista. Molemmiin tavoin tulkitseville on taipumus nähdä toinen ääripää epäamatullisena.

Nuorille aikuisille ovat erityisen tyyppillisiä pettymykset kirkon suvaitsemattomuutta ja konservatiivisuutta kohtaan. Kirkosta eronneiden nuorten aikuisten kokemusten perusteella on selvää, että kirkon konservatiivisiin pieni vähemmistö ajaa päinvastaisista intresseistään huolimatta tätä ikäryhmää yhä etäämmälle kirkosta. Harva nuori kokee voivansa samaistua tämän

konservatiivisen vähemmistön näkemyksiin. Moni heistä lisäksi kokee konservatiivista kantaa edustavien näkemykset sisäisesti ristiriitaisina ja kristillisen uskon ytimen vastaisina.

Kirkolta odotetaan palveluasennetta

Kirkkoon petytään myös henkilökohdaisesti merkityksellisissä tilanteissa. Heitä on kirkosta eronneista noin joka viides. Nämä pettymykset liittyvät usein kirkollisiin toimituksiin, erityisesti omaisen siunaustilaisuuteen ja myös hautausmaiden ylläpitoon. Mukana on myös kirkkoon työnantajana pettyneitä ja kirkolta apua toivoneita, mutta sitä vaille jääneitä.

Monelle pettyneelle eroaminen kirkosta on ollut henkilökohtaisesti hyvin vaikeaa ja raskasta. Moni korostaakin eronneensa nimenomaan kirkosta ja paikallisseurakunnasta, ei Jumalasta eikä uskosta. Pettymykset osoittavat seurakuntalaisilla olevan ensisijassa varsin yleisinhimillisiä odotuksia kirkkoa ja sen työntekijöitä kohtaan.

Moni pettymys voitaisiin välttää, jos työntekijä yksinkertaisesti olisi helposti lähestyttävä, ihmisläheinen, lämmin ja luotettava. Kirkon palvelun tulisi myös kokonaisuudessaan olla helposti saatavilla. Seurakuntalaisilla tulisi olla myös luonteva mahdollisuus antaa palautetta kokemistaan epäkohdista ja saada niihin vastaus.

Moni pettymyksistä johtuva kirkosta eroaminen olisi mahdollisesti voitu välttää, jos pettyneellä kirkon jäsenellä olisi ollut mielekäs väylä antaa seurakunnalle palautetta, kertoa pettymyksestään ja saada siihen asianmukainen vastaus. ■

Tutkimuksen perusteella yhä useammalle kirkosta eroaminen on protesti ja kannanotto kirkon päätöksentekoa tai linjavalintoja kohtaan – käytännössä usein yksittäisten työntekijöiden linjauksia kohtaan.

Kanttoreilta kysyttiin arkipyhien työskentelystä:

Arkipyhien vilkas toiminta koetaan tärkeäksi

mutta tasa-arvon nimissä omaa aikaa ja korvaustakin kaivataan

ANNAMARI JOKINEN

AKIN APULAISTOIMINNAN-
JOHTAJA

Kanttoreiden ja pappien edunvalvonnan keskeisiksi kysymyksiksi palkkauksen rinnalle ovat nousseet vapaa-aikajärjestelyt. Kanttoreilla ja papeilla on vuodessa enemmän työpäiviä kuin useimmilla palkansaa-jilla, sillä heidän työpäiviään ovat myös arkipäiville osuvat, kirkolliset juhlapyhät, eli niin sanotut arkipyhät.

Muille nämä päivät ovat palkallisia vapaapäiviä tai työskentelystä maksetaan erilliskorvaus. Kanttori-urkuriliiton jäseniltä kysyttiin viime syksynä tietoa arkipyhinä työskentelystä ja arkipyhätyn korvaamisesta. Papeille vastaa-va kysely on tehty jo aikaisemmin.

Yhteiskunnassa ja kirkossakin puhutaan nykyisin paljon työn ja perheen yhteensovittamisen edellytysten parantamisesta. Monelle kirkon hengellisen työn viranhaltijalle perhe- ja muiden sosiaalisten suhteiden hoitaminen on vaikeaa poikkeuksellisten työaikojen ja työajattoman työn vuoksi. Nuoret kirkon virkaa harkitsevat ja virassa aloittavat tuntuvat pitävän vapaa-aikaa ja työstä saatuja korvauksia tärkeämpinä, kuin mihin kirkossa on totuttu.

Kyselyllä Kanttori-urkuriliitto halusi selvittää, millaista ja miten laajaa arkipyhinä työskentely jäsenkunnan

keskuudessa on ja pitäisikö jäsenten mielestä arkipyhien työstä saada korvausta. Kysely koski seitsemää arkipyhää tai sen kaltaista päivää itsenäisyyspäivästä 2004 helatorstaihin 2005. Kysytyt arkipyhät tai vastaavat olivat samat kuin Pappisliiton kyselyssä, jotta tulokset ovat vertailtavissa.

Kysely lähetettiin kahdellesadalle satunnaisotannalla valitulle liiton jäsenelle. Vastausprosentti oli erinomainen: kolme neljästä vastasi kyselyyn. Tulosten voidaan katsoa olevan yleistettävissä koko jäsenistöön. Vastaukset on analysoitu SPSS-tilasto-ohjelmalla.

Kanttori-urkuriliiton ja Pappisliiton arkipyhäkyselyiden tulokset vaikuttavat osaltaan liittojen tavoitteisiin palkka- ja palvelussuhde-edunvalvonnessa. Jatkotyöskentely tapahtuu liittojen kattojärjestön Akavan kirkolliset ammattiliitot AKIn puitteissa.

Kiirastorstai on töiden ruuhkahuippu

Kaikkein työllistävin päivä oli kiirastorstai, jolloin 96 prosenttia kanttoreista oli työssä. Eräs vastaaja kuvasi kiirastorstain työmäärän vastaavan hyvinkin kahta työpäivää. Kiirastorstai oli myös pappeja eniten työllistävä päivä, 70 prosenttia papeista oli työssä. Toiseksi työllistävin oli molemmilla ammattiryhmillä helatorstai. Toinen pääsiäispäivä ja uudenvuodenpäivä olivat työpäivä hieman harvemmalle kanttorille, mutta silloinkin työssä oli yli 60 prosenttia kanttoreista.

Kiirastorstaina messun toimittami-

seen oli osallistunut 85 prosenttia kanttoreista, toimituksia oli ollut yhdellä kolmasosalla ja muita työtehtäviä kahdella kolmasosalla. Vastaajien mukaan arkipyhät ovat erittäin suosittuja konserttien ja musiikkitilaisuuksien järjestämisspäiviä. Myös itsenäisyyspäivänä ja helatorstaina vastaajat ilmoittivat hoitavansa jumalanpalvelusten lisäksi erityisen paljon muita työtehtäviä.

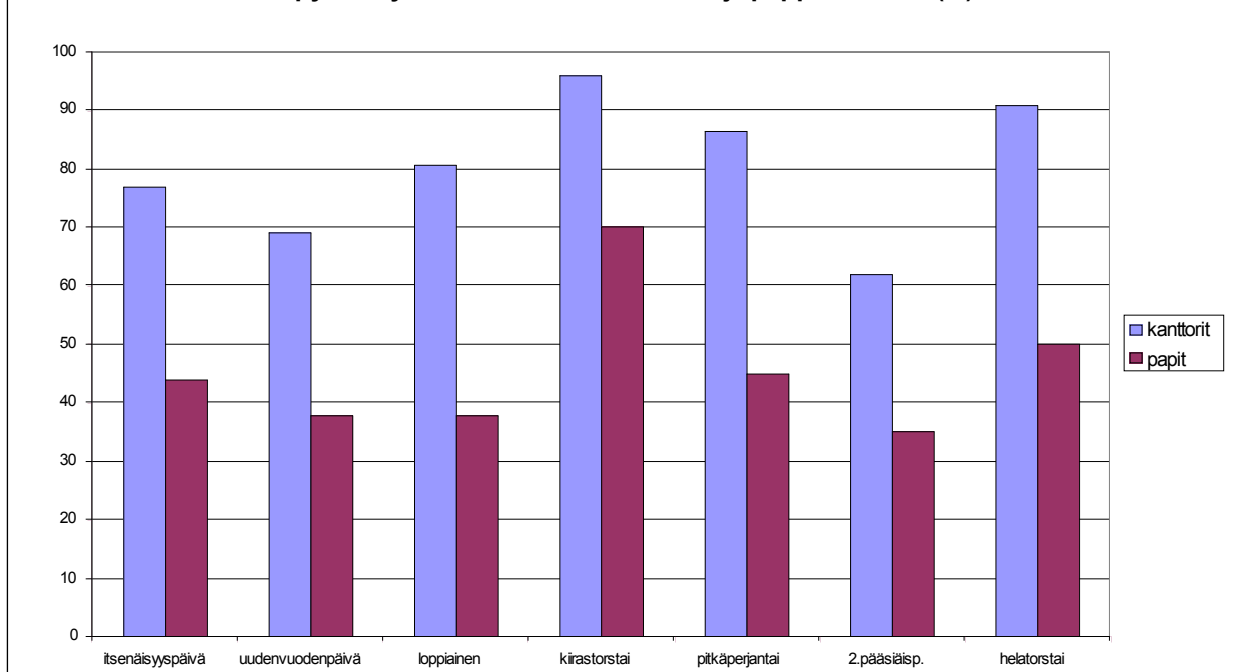
Moni vastaaja totesi, että arki- ja juhlapyhiin liittyvä työpaine alkaa jo ennen varsinaista päivää, sillä pyhäpäivien jumalanpalvelukset ovat juhla-messuja, musiikillisesti laajempia ja vaativampia. Arkipyhien messuissa vastaajien mukaan ovat aina mukana myös seurakunnan kuorot, joten usein kanttori toimii ”samassa tilaisuudessa kuoronjohtajana, urkurina, laulajana ja säestäjänä”.

Seurakunnan ainoa kanttori hoitaa kaikki arkipyhät

Vastaajista - ja virkakunnasta - lähes puolet työskentelee seurakunnissa, joissa on vain yksi kanttori. Alle kolmanneksessa seurakunnista on kantto-reita kolme tai enemmän.

Kolmannes vastaajista ilmoitti seurakunnan pääasialliseksi toiminta-alueeksi haja-asutusalueen, muut työskentelivät kaupunkimaisessa ympäristössä. Miehiä oli vastanneista 46 prosenttia ja naisia 54 prosenttia. Enemmistö kanttoreista on siis naisia, ja nuorimmissa ikäluokissa miesten osuus on enää kolmannes. Valtaosa, selvästi yli puolet vastanneista oli iältään 40 - 49-vuotiaita. Alle 30-vuotiai-

Arkipyhinä työssä olleiden kanttoreiden ja pappien osuus (%)

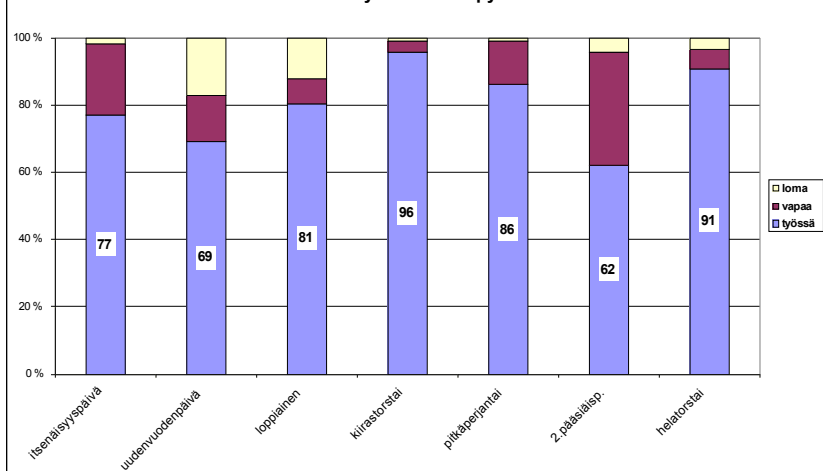
Kiiristorstaina on suurin osuus sekä kanttoreista että papeista työssä, toinen pääsiäispäivä on hiljaisin.

ta ja yli 60-vuotiaita oli molempia seitsemisen prosenttia. Vähintään musiikin maisterin tutkintoa edellyttävissä viroissa työskentelee 75 prosenttia vastanneista.

Yhden kanttorin seurakunnissa vapaata ei arki- ja juhlapyhinä vastaajien mukaan järjesty joko koskaan tai äärimmäisen harvoin. Seurakunnissa, joissa kanttoreita on useampi, hiljaisempina arkipyhinä vapaalla tai lomalla on saattanut olla parikymmentä prosenttia enemmän kuin yhden kanttorin seurakunnissa. Lomien ja vapaapäivien pitämiseen on jonkin verran enemmän mahdollisuuksia heti joulunpyhien ja pääsiäisen jälkeen.

Niin sanottuja keikkakanttoreita ei arkipyhinä seurakunnissa juuri käytetty, yleisimmin keikkatyöläisiä oli ollut 10 prosentissa vastaajien seurakunnista. Kaikkein vähiten keikkalaisia on ollut helatorstaina ja pitkäperjantaina, ja eniten uudenvuodenpäivänä ja toisena pääsiäispäivänä. Vastajat kertoivat sijaistilanteesta, että joissain seura-

Kanttoreiden työtilanne arkipyhinä

Lähes kaikki kanttorit ovat työssä useimpina arkipyhinä, vapaapäiviä ja lomia on useamman mahdollista pitää joulunpyhien ja pääsiäisen jälkeen.

kunnissa ei ole mahdollista löytää sijaisia ja joissain seurakunnissa sijaisia ei saa käyttää. Sijaisten ammattitaidon mahdollisten puutteiden vuoksi osa vastaajista ehdottomasti haluaa itse hoitaa työt silloin, kun väkeä on kir-

kossa paljon: ”haluan juhlistaa pyhiä kaikin keinoin”.

Naisten ja miesten arkipyhien työsuolossa ei ole juurikaan eroa, lukuun ottamatta itsenäisyyspäivää ja loppiaista, jolloin töissä olleiden naisten osuus

on kymmenen prosenttiyksikköä pienempi kuin miesten. Haja-asutusalueilla toiminta näyttäisi olevan taajama-alueita vilkkaampaa loppiaisena, pitkäperjantaina ja toisena pääsiäispäivänä. Alle 30-vuotiaista ja yli 60-vuotiaista jonkin verran muita suurempi osuus oli työssä kysyttyinä päivinä. Näyttäisi siis siltä, että kotona asuvien lasten vanhemmille vapaapäivä tai lomaa järjestyy hieman helpommin. Kaikkein kiireisimpinä arkipyhinä eli helatorstaina, kiirastorstaina ja pitkäperjantaina työssäolossa ei eri ryhmien välillä ole eroa.

Kolme neljästä haluaisi korvausta

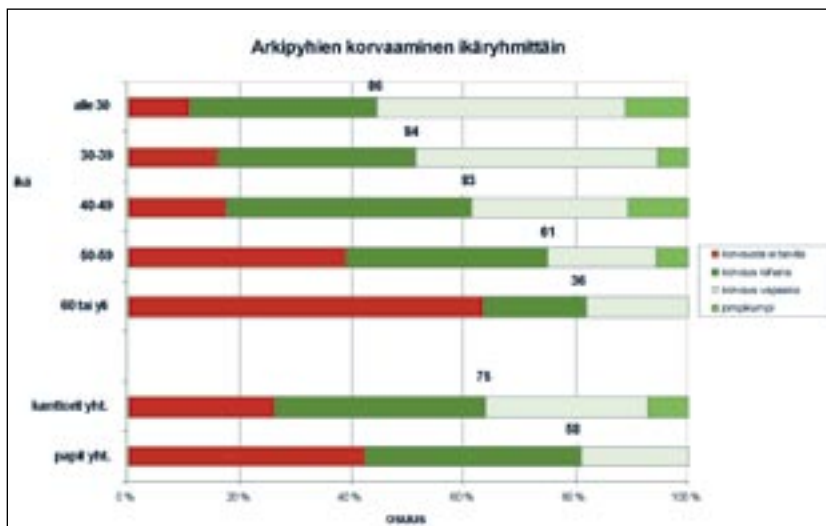
Kanttoreilta kysyttiin samoin kuin papeilta oli kysytty, ”pitäisikö mielestäsi arkipyhien työ jollain lailla korvata kanttoreille (ja papeille)”. Vastausvaihtoehdot olivat ”korvausta pitäisi saada” tai ”arkipyhät kuuluvat työn kuvaan, erilliskorvausta ei tarvita”. Korvausta pitää tarpeellisenä 75 prosenttia kaikista kanttoreista ja 58 prosenttia kaikista papeista. Ikä vaikuttaa erittäin voimakkaasti korvauksen pitämiseen tärkeänä, sillä alle 40-vuotiaista kanttoreista peräti 85 prosenttia on korvaamisen kannalla, kun taas yli 60-vuotiaista vain noin kolmannes haluaisi korvausta.

Myös hiippakuntien välillä oli korvauksen suhteen havaittavissa eroja. Porvoon, Oulun ja Lapuan hiippakunnissa korvausta piti tarpeettomana yli kolmasosa vastaajista, kun muissa hiippakunnissa osuus oli 15 - 25 prosenttia.

Niukka enemmistö kanttoreista piti rahaa ensisijaisena arkipyhien korvaamisen muotona vapaaseen nähden. Rahan kannalla oli 55 prosenttia kaikista vastanneista kanttoreista, miehistä peräti kaksi kolmasosaa. Moni vastaaja totesi rahan olevan ainoa vaihtoehto siksi, ettei vapaita voi kuitenkaan pitää. Papeista sitä vastoin enemmistö eli 66 prosenttia piti vapaata ensisijaisena korvausmuotona, erityisesti naiset ja

Kaikkina arkipyhinä kanttorit ovat hoitaneet sekä messuja, toimituksia että muita työtehtäviä.

Mitä nuorempi vastaaja, sitä tärkeämpänä pidetään arkipyhien työskentelyn korvaamista joko rahana tai vapaana.

kappalaisen virassa toimivat.

Vaikka arkipyhien työskentelyn nähdään kuuluvan kanttorin työnkuvaan ja olevan työn huippuhetkiä, moni vastaaja kaipaa tasa-arvoisuutta muiden palkansaaajien kanssa ja mahdollisuutta joskus viettää arki- ja juhlapyyhiä perheen ja ystävien kanssa.

Seurakuntiin vuosi sitten lähetetty AKIn suositus juhlapyhien vapaiden kierrosta sai usealta vastaajalta kiitosta. Arkipyhien työskentelyn ottamista edunvalvonnalliseen tarkasteluun ja kyselyn tekemistä kiiteltiin erittäin monessa vastauslomakkeessa: ”Ihanaa, että joku edes yrittää ymmärtää”. ■

Rippikoulu seurakuntayhteydessä kasvamisen prosessina

HANNELE REPO

TT, YLIOPISTONLEHTORI,
HELSINGIN YLIOPISTO

KRISTILLISEN KIRKON kasvatustehtävän perustana pidetään kaste- ja lähetyskäskyä (Mt. 28:18 - 20).

Kasteen yhteydessä vanhemmat ja kummit sitoutuvat huolehtimaan lapsen kristillisestä kasvatuksesta yhdessä seurakunnan kanssa. Kasvatusvastuu ja perimmäinen kasvatusoikeus kuuluvat aina lapsen vanhemmille. Kodeilla on oikeus kulttuuritraditionsa siirtämiseen omille lapsilleen ja toisaalta lapsella on oikeus pohtia uskonnollisia kysymyksiä. Uskonnon merkitys ihmisen identiteetille on merkittävä (esimerkiksi Holm 2005).

Kirkon opetus- ja kasvatustoiminta eli kasteopetus on ihmisen elinikäinen kristityksi kasvamisen prosessi. Sen yhden tiiviin osan muodostavat rippikoulu ja konfirmaatio.

Kirkon opetus- ja kasvatustyön suunnittelussa ja toteutuksessa tarvitaan sekä teologiaa että pedagogiikkaa, vaikka uskon syntyminen onkin Jumalan lahja ja salaisuus. Se ei ole hyvän opetuksen tai ihmisen oman aktiivisuuden tulos. Kirkon kasteopetusta ja siihen kuuluvaa rippikoulua voidaan tarkastella elinikäisenä, kokonaisvaltaisena ihmisen kasvutapahtumana ja – prosessina, jossa opetus on myös kasvattamista, kasvamaan saattamista ja oman paikan löytämistä seurakunnan jäsenenä.

Opettaminen on tosi konfirmaatio

Luterilaiset reformaattorit hylkäsivät katolisen konfirmaation sakramentin,

Matti Karppinen/KuvaKotimaa

Kati Niemelän (2002) tutkimuksen mukaan rippikoululla oli selvä myönteinen vaikutus nuoren uskoon sekä asenteisiin kristinuskoa ja kirkkoa kohtaan. Yli puolet rippikoululaisista koki uskonsa vahvistuneen rippikoulun aikana.

yhteiseksi näille jäi vain nimi. Luterilaisen konfirmaation perustaksi määriteltiin katekisaatio eli opetus ja nuorten valmistaminen ensimmäiselle ehtoolliselle. Ajateltiin, että todellinen konfirmaatio eli vahvistaminen oli opettaminen (*heac catechesis est vera confirmatio*).

Vastustaessaan katolisen kirkon konfirmaatiota Luther puolusti kasteen sakramenttia ja erityisesti kasteen armon täydellisyyttä. Kasteessa lahjoitetaan kertakaikkisena lahjana koko elämän ajaksi Pyhän Hengen lisäksi myös kaikki Pyhän Hengen lahjat, joita ovat uudestisyntyminen, oman uskon vuodattaminen, kirkon yhteyteen pääseminen sekä pelastus eli iankaikkinen elämä. Kaste edellyttää uskoa,

sillä vain usko saattaa ottaa vastaan kasteen lahjan, joka myös velvoittaa jokapäiväiseen katumukseen eli kasteeseen palaamiseen.

Kristillisyyden perustana ovat varhaiskirkon ajoista asti olleet uskontunnustuksen, käskyjen ja Isä meidän -rukouksen osaaminen. Kristinuskon perusasioiden toistaminen, kyseleminen ja kuulustelu olivat Lutherin mukaan Jumalan sanan julistamista samalla tavoin kuin saarnakin. Pappien tuli opettaa Katekismus kansalle ja erityisesti nuorisolle sanatarkasti niin, että he oppivat sen sisällön ulkoa. Oppimista kontrolloitiin kuulusteluilla ja opinhaluttomilta tuli estää osallistuminen sakramentteihin. Lutherin mukaan nämä olisi jätettävä Perkeleen käsiin,

eikä heille kotonakaan saisi antaa ruokaa ja juomaa. Rippikoulussa opetellaan ulkoa yhä samat kristinuskon perusasiat, mutta käsitys oppimisesta ja opettamisesta on muuttunut.

Rippikoulun tavoitteet

Rippikoulusuunnitelma 2001:ssä Elämä-Usko-Rukous yleistavoitteena on, että nuori vahvistuu uskossa, kasvaa rakkaudessa ja elää rukouksessa ja seurakuntayhteydessä. Opetustyön tavoitteet eivät ole vain kognitiivisia, Raamatun ja kirkon opin tietämiseen ja ymmärtämiseen liittyviä, vaan tavoitteena on kristillisen elämänsänteen vahvistaminen ja elämä Jeesuksen opetuksen mukaan.

Rippikoulusuunnitelmassa rippikouluryhmä nähdään koossa olevana seurakuntana, jonka yhteydessä sen nuoret, aikuistuvat jäsenet kasvavat, oppivat ja rakentavat omaa maailmankuvaansa. Rippikoulun pedagogiset perusteet ankkuroidaan konstruktivistiseen oppimisnäkemykseen, joka korostaa oppimista tiedon konstruointi eli rakentamisprosessina.

Koska rippikoulu on osa kirkon kasteopetusta, sen tavoitteita voidaan tarkastella myös laajemmin seurakunnan toimintaan osallistumisen ja seurakuntayhteydessä kasvamisen näkökulmasta. Vaikka rippikoulun suosio on yhä vakaa ja siitä on muodostunut osa 15-vuotiaiden nuorisokulttuuria, seurakuntien jäsenmäärä laskee väijäämättä. Erityisesti kirkosta eroavat nuoret aikuiset.

Kati Niemelän (2002) tutkimuksen mukaan rippikoululla oli selvä myönteinen vaikutus nuoren uskoon sekä asenteisiin kristinuskoa ja kirkkoa kohtaan. Yli puolet rippikoululaisista koki uskonsa vahvistuneen rippikoulun aikana. Puolen vuoden rippikouluaika jää liian lyhyeksi, sillä Niemelän tutkimuksen mukaan asenteiden muutokset lieventyivät nopeasti konfirmaation jälkeen. Tämä tarkoittaa sitä,

että jo rippikoulun aikana tulee nuorille luoda mahdollisuus yhteyden kokemiseen ja oman paikan löytämiseen seurakunnassa niin, että konfirmaation jälkeen oppiminen ja kasvaminen voisi jatkua luontevasti. Isoskoulutuksen aloittaa joka neljäs rippikoulun käynyt nuori. Mutta mistä löytävät paikkansa ne, joita ei kiinnosta nuortentoiminta?

Seurakunnan jäsenyydessä kasvaminen

Seurakuntaan kuuluminen ja sen yhteydessä eläminen ovat kristittyinä kasvamisen voima ja perusta. Siksi jo rippikouluaikana oppimista voidaan tukea osallistumisen kautta. Kontekstaalisuus on yksi mielekkään oppimisen kriteereistä. Se tarkoittaa perehtymistä opittaviin asioihin mahdollisimman autenttisissa tilanteissa. Rippikoulussa ei vain puhuta seurakunnasta, jumalanpalveluksesta tai rukoilemisesta, vaan osallistutaan messuun ja seurakunnan toimintaan sekä rukoilaan yhdessä. Kirkkovuoden pyhät avaavat kristinuskon sanoman elämän keskellä.

Rippikoulusuunnitelma 2001 mahdollistaa sen, että rippikouluaika voi sisältää muutakin kuin puolen vuoden pituisen opetusjakson nuorisotalolla ja leirikeskuksessa. Rippikouluaikaan voi liittyä esimerkiksi työskentely vapaaehtoisena seurakunnassa, osallistuminen pyhäkoulu- tai lastenkerhotoimintaan yhdessä seurakunnan työntekijän tai aikuisen vapaaehtoistyöntekijän kanssa. Rippikouluaika voi tarjota nuorelle omakohtaisia osallistumiskokemuksia seurakunnan toimintaan, eikä yhteyden kokeminen liity vain rippikouluryhmään. Voimakkaimmin ja syvimmin ihminen oppii asioita, jotka mahdollistavat osallistumisen sellaiseen yhteisöön tai toimintaan, jota arvostaa.

Pelkkä seurakunnan toimintaan osallistuminen ei kuitenkaan vielä takaa oppimista. Jotta osallistumisesta

muodostuu oppimiskokemus, siihen kuuluu myös reflektio eli pohdinta ja käsitteellistäminen. Oppimisprosessia voidaan tukea esimerkiksi oppimispäiväkirjan avulla, jossa pohditaan omin sanoin kristinuskon perusasioita ja omia kokemuksia seurakunnan toiminnassa. Oppimispäiväkirja antaa mahdollisuuden rippikoulunohjaajalle seurata nuoren oppimiskokemuksia ja sitä, miten tämä on ymmärtänyt oppimansa. Avoimiksi jääneitä kysymyksiä voidaan pohtia yhdessä. Henkilökohtainen palautekeskustelu ohjaajan kanssa voi olla nuorelle erittäin merkittävä oppimiskokemus.

Elämänpituisen uskon matka

Monelle nuorelle osallistuminen isoseli ryhmänjohtajakoulutukseen ja toimiminen isosena rippikoululeirillä on ollut erityinen kristityn identiteetin kasvun ja seurakuntaan integroitumisen paikka (Porkka 2004). Isojen mukanaolo rippikoulussa on puolestaan vaikuttanut ratkaisevasti rippikoulun suosioon. Isot ovat omalla osallistumisellaan ja esimerkillään toimineet roolimalleina ja tuoneet kristillisen elämäntavan lähelle nuorta. Tänäpä isot ovat kirkon suurin vapaaehtoisten työntekijöiden joukko, mutta mistä he löytävät paikkansa ja tehtävänsä kasvetuaan ulos isostoiminnasta?

Konfirmaatio ei ole kristityksi kasvamisen päätösjuhla. Luterilaisen Maailmanliiton konfirmaatiota koskevassa tutkimusraportissa (1963) rippikoulu määritellään osaksi kirkon konfirmoivaa toimintaa, myönteiseksi askeleeksi elämänpituisella uskon matkalla (*as a vital step in a lifelong journey of faith*). Kaikkien tavoitteiden ei tarvitse toteutua rippikoulun aikana, vaan niillä voi olla oma aikansa ja paikkansa. Konfirmaation jälkeen kasvun tulisi jatkua seurakunnan yhteydessä sen täysivaltaisena jäsenenä toiminnassa, jonka nuori itse kokee mielekkääksi. ■

Monta säiettä, yksi lanka

HENNA SALO

TEOLOGIAN YLIOPIILAS, JOENSUU

MINULLA ALKAA OLLA viides vuosi teologian opintoja Joensuussa takana. Joensuun teologinen tiedekunta on myös tänä keväänä lähtenyt viidennelle vuodelleen. Olemme molemmat vielä aloittelijoita kirkon 2000-vuotisessa historiassa. Miltä näyttää tähän mennessä?

Joensuu on paikkakuntana ja yliopistonakin nuori ja syrjäinen, esimerkiksi Turussa on ollut yliopisto kauemmin kuin Joensuu on edes kuulunut Suomeen! Emme voi kilpailla kaupungin emmekä yliopiston koolla. Paitsi ehkä niiden silmissä, joiden mielestä pieni on kaunista.

Kaikki tietävät pienen paikkakunnan hyvät ja huonot puolet. Ne toistuvat minikoossa myös tiedekunnassa. Toisaalta palveluita on vähemmän, mutta ne ovat laadukkaita ja joustavia. Arkeen eniten vaikuttaa se, että ihmiset tuntevat toisensa hyvin. Siinä on se hyvä puoli, että tutustuu erilaisiin ihmisiin ja tiedekunnan ilmapiiri on lämmin ja välittävä. Huono puoli on se, että konfliktit todella ovat esillä ja ne joudutaan kohtaamaan eikä voi klikkiytyä yksinomaan samalla lailla ajattelevien puolelle. Vai onko se huono asia?

JOSKUS TUNTUU, että meihin kohdistetaan enakkoluuloja. Olen kuullut huhuja, että Joensuussa olisi enemmän ”perinteisen” virkakäsityksen omaavia opiskelijoita. Totta on, että asiasta käydään täällä kiivaita keskustelua, mutta niin kai kirkon sisällä yleensä tällä hetkellä? Mielipiteitä on erilaisia, ja pienellä paikkakunnalla ne ovat kaikkien tiedossa. Silti mahdumme kaikki yhteen humanistisen tiedekunnan kahvilan pöytään mielipiteinemme. Eikä virkakäsitys

ole ainoa asia, mistä olemme eri mieltä.

Asiat hakevat vielä muotoaan. Opiskelijaluvut eivät vielä ole vakiintuneet ja kasvaneet lopulliselle tasolle. Nyt täällä on jo erilaista opiskella kuin viisi vuotta sitten. Ainejärjestö Fides Ostiensis luo koko ajan perinteitä tuleville opiskelijapolville.

Kaiken tämän keskellä olemme yrittäneet olla aktiivisia mm. kirkon ja Pappisliiton suuntaan.

Uskon, että nyt kun meiltä alkaa valmistua maistereita tihenevään tahtiin, ihmiset alkavat tuntea meidät paremmin. Silloin myös nähdään paremmin Joensuun hyvät ja huonot puolet. Emme vielä ole täysipainoisesti vaikuttamassa kirkollisella emmekä tieteellisellä kentällä. Ehkä jonain päivänä tulemme muuttamaan niitä kenttiä? Nyt meitä on toistaiseksi niin vähän, että on aikaista vetää johtopäätöksiä muutaman teologin perusteella.

Joskus uskomme ehkä olevamme parempia muihin verrattuna, ja toisinaan taas pelkäämme olevamme huonompia. Luulen kuitenkin, että Joensuusta ei valmistu huonompia eikä parempia teologeja kuin Helsingistä ja Turusta, mutta ehkä jollain lailla erilaisia. Erilaisuus voi olla tässäkin vahvuus, jos toimimme yhdessä. Eikä se koske vain teologeja, vaan kaikkien kirkollisten alojen opiskelijoita.

Yhdessä pystymme edistämään päämääriämme paremmin kuin erikseen! Voimme silti pysyä omana itsemme ja erilaisina, vaikka liitymme yhteen muiden kanssa. Se idea kai on myös koko kirkossa ja ammattiliitossakin. ”Kaksi pitää puolensa, eikä kolmisäikeinen lanka katkea helposti” (Saarn. 4:12).

Palvelkaa herraa iloiten!

MIIKA MIETTUNEN

KIRJASTONHOITAJA, HELSINGIN
YLIOPISTON TEOLOGISEN
TIEDEKUNNAN KIRJASTO

”HERRA, MINÄ HUUDAN SINUA! Riennä avukseni, kuule ääneni, kun sinua huudan! Olkoon rukoukseni edessäsi uhrisavuna, olkoot kohotetut käteni iltauhrin.” (Ps. 141:1)

Psalmit ovat monelle kristitylle Raamatun rakkain ja läheisin kirja. Myös jumalanpalveluksessa psalmeja on totuttu kuulemaan lukukappaleiden yhteydessä ja laulamaan virsimuotoisena. Synnintunnustuskkin lausutaan usein psalmin sanoin.

Ortodoksisen ja katolisen kirkon liturgiassa psalmeja käytetään vielä paljon laajemmin. Psalmit muodostavat päivittäisen hetkipalveluksen selkärangan. Päivän eri hetkinä psalmeja luetaan rukouksena Jumalalle, ei lukukappaleiden tapaan. Luterilaisella kirkollakin on oma rukoushetkien kirjansa, vaikka sitä ei kovin laajasti käytetä.

Miksi psalmit ovat näin erityisessä asemassa kirkon jumalanpalveluksessa? Missä mielessä psalmit ovat liturgista rukousta, jonka uskovat voivat ottaa omaksi rukouksekseen?

Hetkipalvelusta on nimitetty kirkon parhaiten vaietuksi aarteeksi. Tällä palveluksella kristityt voivat pyhittää arjen ja juhlan kaikki hetket, liittää ne osaksi taivaallisen Jerusalemin taukoamatonta jumalanpalvelusta. Käytännössä hetkirukouksen aarre on laiminlyöty. Kaikille kastetuille tarkoitettu säännöllinen liturgia on surkastunut

luostarin kilvoitusharjoitukseksi tai papiston päivän spesiaaliohjelmaksi.

Liturgian teologiassa on viime vuosina käsitelty näitä ja monia muita perustavia jumalanpalveluselämän kysymyksiä. Jumalanpalveluksen merkitykseen ja sisältöön voi paneutua parhaiten osallistumalla siihen, mutta kirjallisuudestakin voi olla apua. Liturgian teologia voi ”nostaa katseen” jumalanpalveluskeskustelun epäolennaisuuksista uskon ytimeen, pääsiäissalaisuuden viettoon.

”Jumalan kirkkaus valaisee sen, ja sen lamppuna on karitsa”

Philip Pfatteicherin kirja *Liturgical Spirituality* (Trinity Press 1997) tarjoaa rakennuspuuta hengellisyydelle, joka rakentuu kirkon liturgian varaan. Liturginen spiritualiteetti ei ole yksityistä, sisäänpäin kääntynyttä tai historiatonta, vaan se liittyy Kristuksen ja koko kirkon suureen rukouksen virtaan. Sen muoto ja sisältö kumpuaa syvältä historiasta ja avautuu eskatologiseen odotukseen. Liturgia yhdistää uskovat kautta maailman ja koko luomakunnan taivaalliseen ylistyslauluun Jumalalle. Pfatteicher tarkastelee liturgiaa myös ”taideteoksena”, ikään kuin suurena monikerroksellisen katedraalina, jossa kaikki liittyy kaiken ja jokaisella yksityiskohdalla on oma merkityksensä.

Pfatteicherin kirjassa on paljon teologisesti rikkaita luterilaisia näkökulmia niihin liturgian elementteihin, jotka luterilaisuudessa ovat pahiten surkastuneita, kuten kirkkovuoteen, hetkipalvelukseen ja hiljaisen viikon suuriin viettoihin. Pfatteicher tosin onoh-

taa turhan nopeasti haastavan lähtökohtansa: kuinka mukauttaa henkilökohtainen hartauselämä liturgiseen todellisuuteen, jota on monesti vaikea lähestyä. Louis Bouyerin ja Henri de Lubacin kirjat pitävät tällä saralla edelleen pintansa.

Pohjoisamerikkalaisen luterilaisuuden piiristä on tullut viime vuosina enemminkin erittäin korkeatasoista liturgian teologiaa: Frank Sennin *New Creation – a Liturgical Worldview* (Fortress 2000) sekä Gordon Lathropin trilogia *Holy Things, Holy People and Holy Ground* (Fortress 1998–2003). Näissä kirjoissa tehdään laajaa synteesiä liturgiasta kaiken kristillisen olemisen ja tekemisen perustana. Senn viljelee Pfatteicherin tapaan raflaavia kärjistyksiä, Lathrop kunnioittaa paremmin asioiden välisiä yhteyksiä ja tasapainoa.

Rohkean temaattista näkökulmaa edustaa episkopaali James Farwellin teos *This is the Night – Suffering, Salvation and the Liturgies of the Holy Week* (T&T Clark 2005). Kiirastorstain, pitkäperjantain ja pääsiäisvigilian liturgioiden tiiviin yhteyden pohjalta Farwell etsii kristinuskon vastausta kärsimyksen ongelmaan. Rituaaleja, rukouksia ja palvelusten rakennetta analysoimalla hän asettaa uskon näkökulman pinnallista postmodernia maailmankäsitystä vastaan. Pitkäperjantain kärsimys ei ole vain välivaihe tai ”välttämätön paha” matkalla ylösnousemukseen iloon, vaan erottamaton osa pääsiäissalaisuutta. Ilmestyskirjan näyssä kirkastettu Vapahtaja on ”Karitsa, joka on teurastettu” (Ilm. 5:6,12).

Farwellin mukaan pyhän viikon ju-

malanpalveluksissa uskovien identiteetti sulautuu Kristukseen. Uskovat omaksuvat Kristuksen identiteetin liturgisessa muistamisessa (anamnesis), papillisessa rukouksessa maailman puolesta, kasteessa ja osallisuudessa ehtoolliseen. Pääsiäisyön Exsultet-ylityslaulun ”omituinen kielioppi” auttaa ymmärtämään, kuinka lähelle pelastussalaisuus liturgiassa tulee: ”Tämä on se yö, jolloin sinä muinoin johdatit meidän isämme, Israelin lapset pois Egyptistä ja kuljetit heidät kuivin jalojin halki punaisen meren [...] Tämä on se yö, jona Kristus murrettuaan kuoleman kahleet astui voittajana ylös tuonelasta.”

”Pimeys on sinulle kuin kirkas valo”

Hetkipalvelukseen perehtyvälle ensimmäisenä lukulistalla tulee vastaan Robert Taftin kirja *The Liturgy of the Hours in East and West* (Liturgical Press 1986). Taft käy huolellisesti läpi eri itäisten ja läntisten riitusten kehitystä, rakennetta ja sisältöä sekä tarjo-

aa myös syvällisiä näkökulmia hetkirukouksen teologiaan. Gregory Woolfendenin *Daily Liturgical Prayer: Origins and Theology* (Ashgate 2004) pyrkii porautumaan syvemmälle hetkirukouksen teologiseen ja hengelliseen merkitykseen.

Käytännössä Woolfenden tarjoilee lähinnä Taftin kirjan päivitysversion: historialliset ja rakenteelliset detaljit hallitsevat, teologiset teemat jäävät pintaraapaisuiksi. Tärkeitä näkökohtia ovat silti hetkipalveluksen eskatologisuus ja pääsiäisorientaatio, liike ilan pimeydestä aamun valoon, kuolemasta ylösnousemukseen ja ”uuteen päivään”. Huomionarvoista eri riitusten historiassa on myös yörukouksen keskeisyys: ”Valvokaa siis, sillä te ette tiedä, koska talon herra tulee: illalla vai keskiyöllä, kukonlaulun aikaan vai aamun jo valjetessa” (Mk. 13:35).

Howard Neil Wallace perehtyy psalmeihin rukouksena teoksessaan *Words to God, Words from God. The Psalms in the Prayer and Preaching of the Church* (Ashgate 2005). Kirjan punai-

nen lanka muodostuu psalmien kaksoisroolista osana Raamattua, Jumalan sanaa ihmisille, ja osana kirkon rukousta, ihmisten sanoja Jumalalle. Molemmat juonteet yhdistyvät Kristuksessa, lihaksi tullessa Sanassa.

Psalmiit ovat Kristuksen rukousta Isälle, ja tähän rukoukseen kirkko yhteydessä Vapahtajaan liittyy. Psalmeissa Jumala myös antaa rukoukselle oikeat sanat, opettaa lapsiaan ylistämään ja pyytämään, kutsuu vuoropuheeluun.

Wallacen mukaan säännöllinen rukous ei kumpua ihmisestä ”noin vain”, vaan siihen tarvitaan kuria ja harjaannusta. Wallace lainaa laajasti Dietrich Bonhoefferiä, jonka mukaan rukouksen ei tule olla vain ”sydämen vuodattamista” Jumalalle, vaan ihmisen on ”etsittävä tie Jumalan luo ja puhuttava hänelle, olipa sydän täysi tai tyhjä”. Tähän tarkoitukseen on vaikea kuvitella parempaa kehystä kuin säännöllinen liturginen elämä, hetkipalvelus ja ehtoollisen vietto.

Jumalanpalvelusuudistuksen myötä Suomen evankelis-luterilaisella kirkolla on hyvät käsikirjat ja kaikki mahdollisuudet rikkaaseen jumalanpalveluselämään. Liturgia ei ole kuitenkaan loppupeleissä kirjoja eikä edes teologiaa, vaan Jumalan rukoilemista.

Käytämmekö jumalanpalvelusuudistuksen mukanaan tuomia mahdollisuuksia?

Millä tasolla liturginen ymmärryksemme ja osaamisemme on? ■

Herra, minä huudan sinua! Riennä avukseni, kuule ääneni, kun sinua huudan! Olkoon rukoukseni edessäsi uhrisavuna, olkoot kohotetut käteni iltauhri.” (Ps. 141:1)

Katselin kuvaa papista

MARKKU TYNKKYEN
KAPPALAINEN, LAHDEN
LAUNEEN SEURAKUNTA

Luin sanomalehteä ja näin kuvan papista. Pappi seisoj jossakin ulkona. Hänellä oli yllään farkut, nahkatakki ja

musta papinpaita. Pappi vaikutti tyytyväiseltä. Kuva sisälsi jännitteen. Huomasin katselevani samalla kertaa sekä pappia että ihmistä. Pappi ja ihminen samassa kuvassa eivät liimautuneet päällekkäin vaan olivat jonkinlaisella pappeuden ja ihmisyyden välisel-

lä janalla. Janan toisessa päässä oli ihminen, joka oli miellyttävä katsoa ja toisessa päässä pappi, joka oli pukeutunut hieman hänelle epätyypillisiin vaatteisiin.

Merkillinen havainto, joka saa pohtimaan niitä jännitteitä, joiden välissä

kukin pappi työtään tekee. Kukaan pappi ei ole pelkästään ihminen eikä pelkästään pappi. Yksinkertainen ajatus, jonka jokainen tietää. Mutta usein juuri näitä itsestäänselvyksiä kannattaa pysähtyä tutkimaan. Minkälaiden jännitteiden välissä ”ihmis-pappi” oikein elää tässä ajassa?

Esikuva – Yksi meistä

Papin virka on julkinen tehtävä. Papin edustaa kristillistä maailmankatsomusta ja ihmiskäsitystä. On selvää, että tällaisen julkisen viran hoitajalta, uskon ja elämän opettajalta, edellytetään jonkinlaista esikuvallisuutta. Jokainen pappi sitoutuu siihen myös vihkimyksessään.

Ihmiset toivovat, että pappi toimii ja elää tietyllä tavalla, näyttää jonkun ihanteen oikeasta elämästä. Tähän liittyy ainakin jonkin verran sen kaltaista odotusta, että pappi olisi enemmän kuin tavalliset ihmiset, olisi heidän puolestaan se, mihin he eivät itse kykene.

Toisaalta ihmisillä on toive siitä, että pappi olisi yksi meistä. Häneltä odotetaan tuttavallisuutta, rinnalle asettumista, tavallisen ihmisen arjen ja elämän jakamista. Samansuuntaista osoittaa hiljattain tehty tutkimus, jonka mukaan papille näytettäisiin nykyisin sallittavan entistä enemmän monia ”tavallisille” ihmisille kuuluvia asioita.

Valokuvan papin yllä oleva musta papinpaita tekee hänestä, ei ketä tahansa vaan ”pyhitetyn”, tavallisista erotetun. Hänen farkkunsu ja nahkatakkinsa puolestaan kuvaavat hänen arkista ja muihin liittyvää ihmisyytään. Pappeuden yksi jännitteistä sijoittuu näiden kahden polariteetin välille. Voidaan hyvin kysyä, voiko pappi olla pappi, jos hän on täysin ”yksi meistä”? Yhtä hyvin voidaan kysyä, onko mahdollista olla pappi, jos on pelkkä jalustalle nostettu esikuva, ei ollenkaan yksi meistä?

Pyhä – Syntinen

Esikuvallisuus liittyy läheisesti pyhän ja syntisyyden väliseen jännitteeseen. Pappi on pyhitetty palvelemaan erityisessä virassa. Se merkitsee hänen erottamistaan arkisesta ja tavallisesta elämästä, olemaan ammatikseen yhteydessä pyhään.

Tähän liittyy myös toive siitä, että pappi eläisi uskossa ja rakkaudessa esimerkillisesti. Hän ei vain rukoile, saarnaa ja toimita pyhiä sakramentteja, vaan koko hänen elämänsä tulisi olla Kristuksen muotoista. Papin uskottavuus sanan ja sakramenttien hoitajana punnitaan suhteessa hänen koko elämänvaellukseensa. Katolisessa kirkossa pappisvihkimyksen ajatellaan tuovan ”erityisen leiman” vihittyyn. Luterilainen oppi se ei ole, mutta se ei tarkoita sitä, ettemme käytännössä tällaiseen ajatteluun olisi taipuvaisia.

Pappi on vain ihminen ja koska näin on, niin kenenkään ei pitäisi yllätyä, kun pappi tekee syntiä. Osa ihmisistä kuitenkin pettyy kirkkoon, kun pappi tai piispa horjahtaa elämänvaellukseensa. Papin odotetaan kilvoittelevan muita paremmin. Ainakin osa kirkon työntekijöistä ja jäsenistä ajattelee näin. Toisaalta kansankirkon enemmistö vaikuttaa ymmärtävän aika hyvin papin syntisyyttä. Armo suodaan paimenelle itselleenkin. Sen sijaan ehdoton oikeaoppisuus, varma hurskaus ja tiukka katumattomuus aiheuttavat suuressa enemmistössä varmuudella pettymyksen.

Joka tapauksessa on selvää, että ihmiset antavat eri merkityksiä papin ja piispan esikuvallisuudelle. Ihmisen oman elämän tapahtumat vaikuttavat todennäköisesti tähän suuresti. Jos itse on joutunut juuri aviorikoksen kohteeksi, niin papin aviorikos voi olla kimmoke kirkosta eroamiseen. Joku toinen taas kokee saman papin ymmärtävän juuri hänen elämäntilannettaan, ja suhde kirkkoon lujittuu.

Mielenkiintoinen ja vaikea asia on, että papiksi kasvaminen näyttää edel-

lyttävän omaa syntisyyttä. ”On eletävä sellainen elämä, josta syntyy pappi.” Sydämeiltään armolliseksi tulee usein vasta sen jälkeen, kun itse on särkynyt niin pahasti, että omassa elämässä ei ole mitään, johon enää vedota. Silloin kysytään esikuvallisuutta syntisyydestä. Onko papin kilvoittelu pyhänä enemminkin siinä, että hän uskaltaa aidosti olla armoa tarvitseva, kuin että hän moraalisessa vaelluksessaan on muita parempi? Pietarikin kutsuttiin ”papiksi” vasta sen jälkeen, kun hän oli kieltänyt Jeesuksen.

Kuvan ihmisen papinpaita on hänen yllään oleva sakraali tunnus. Tuon paidan kantaja pitää esillä Kristuksen pyhyttä synnin täyttämässä maailmassa. Farkut, niiden leveä vyö ja nahkatakki kertovat ihmisestä, joka elää samojen intohimojen ja tarpeiden, unelmiensa ja pelkojen alaisena kuin kuka tahansa. Vaatetusta enemmän tästä kertoo papin elämäniloinen ja tyytyväinen katse suoraan kohti kameraa. Hänen ovat ilo ja suru, unelmat ja pettymykset, pyhyys ja synti.

Vanhempi – Lapsi

Kristilliseen uskoon on sisäänrakennettu regressiivinen perusasetelma ja kulttuuri. Jumala on vanhempi ja me olemme hänen lapsiaan. Vanhempi tietää, häneltä saamme hyväksynnän olemassaolomme, hän kehuu ja moitii.

Ihmisten suhtautumisessa pappiin näkyy usein sama asetelma. Pappeuden yksi jännitteistä liikkeukin vanhemmuuden ja lapsena olemisen välillä janalla. Pappi edustaa Jumalaa eli vanhempaa. Tästä syystä papille esitetään anteeksipyyntöjä, selitellään tekosia jne., vaikka pappi ei niiden perään kyselisikään. Tai surun ja hädän keskellä lähes jokaisesta tulee pieni lapsi, joka tarvitsee jonkun turvallisen ”vanhemman”, papin, rinnalleen tueksi ja turvaksi.

Suhtautumisessa piispaan tämä lapsi-vanhempi asetelma näkyy erityisen

selvästi. Vanhastaan on ajateltu, että piispassa asuu äidin ja isän viisaus (perinteisesti ehkä enemmänkin isän). Piispan on katsottu olevan lähempänä ”Jumalan totuutta”, tietävän enemmän kuin muut.

Piispan rinnalla lapsen osa – kuuli-aisen tai kiukuttelevan – kuuluu myös työntekijöille. Piispantarkastus paljastaa tämän regressiivisen kulttuurin usein erityisen hyvin. Aroin ”lapsenmielin” aikuiset ihmiset odottavat, kun piispa isäpaimenena saapuu tekemään seurakuntaan tarkastusta, kertomaan onko oltu hyviä vai huonoja lapsia ja lampaita.

Modernin maailman yksi piirre on ihmisten ”aikuistuminen”. Yhä useammalla on tarve olla itse oman elämänsä aikuinen. Vanhempi-lapsi asetus ei auktoriteettimattien ja tavallisten ihmisten välillä ole enää sama kuin ennen. Se näkyy erityisen hyvin siinä keskustelussa, jota käydään eettisten kysymysten yhteydessä.

Auktoriteettiin perustuva ”valtapuhe” ei saa enää samaa vastakaikua kuin entisessä maailmassa. ”Mikä sinä olet sanomaan?”, koskee nykyisin kirkon työntekijöitäkin. Näyttää siltä, että kuuluaakseen kirkon äänen pitäisi tässä ajassa olla enemmän vuoropuhelun ja yhteisen etsimisen ääni. Se merkitsee isoa muutosta kirkolle, erityisesti piispoille, mutta myös jokaiselle papille.

Toisaalta edelleen ihmisillä on tarve olla myös lapsi, he hakevat turvaa ja luotettavuutta elämän vaikeuksien keskellä papilta. Näin on erityisesti sielunhoidollisissa kohtaamisissa, elämän kriisien ja suurten muutosten keskellä. Näissä tilanteissa ”vanhemman” rooli on edelleenkin luontevasti osa pappeutta.

Kuvan pappi antaa lehdessä haastattelua. Häntä kuunnellaan erityisellä tavalla hänen pappeutensa vuoksi, hänen puheensa on ”kirkon puhetta”,

monet uskovat hänen suustaan kantautuvan jopa Jumalan äänen. Toisaalta tämän päivän todellisuudessa hänen sanansa punnitaan entistä enemmän vain tavallisina sanoina muiden joukossa. Sen jännitteen keskellä on eletävä, tahtoi tai ei.

Odotukset – Oma minä

Papille asetetaan usealta suunnalta monenlaisia odotuksia. Se kertoo viralla olevan edelleen merkitystä ihmisille, muutenhan näin ei tehtäisi. Vaikeus on kai siinä, että aina ei tiedä, kenen odotuksien mukaan pitäisi pappeuttaan hoitaa. Kirkolla, seurakuntalaisilla, ihmisillä ylipäänsä on erilaisia vaateita ja toiveita papin suhteen. Osa niistä on oikeutettuja, toiset eivät. Kuka määrittelee sen, mihin vastaan?

Jokaisella papilla on oma käsitys siitä, mitä kuvittelee papin elämään kuuluvan. Se mikä on toisen mielestä sopivaa, on toiselle sopimatonta. Syntyy paljon kysymyksiä. Onko mitään tilannetta, jossa voin opettaa tai toimia pappina oman pääni mukaan, vaikka se on vastoin kirkon kantaa? Miten pappi voi olla muuttamassa kirkkoa, jos hänen toisaalta tulee olla sille uskollinen? Mitä saan ajatella, miten voin elää, mitä on lupa suustani päästää?

Toisaalta ei voi olla yksityisajattelijaa ja sooloilijaa, toisaalta täytyy rakkautesta omaan uskonperintöönsä olla lupa uudistaa ja tulkita uudestaan niin uskon sisältöä kuin papille sopivaa elämäkin. Tässäpä jännitettä kerrakseen jonka kanssa jokainen pappi on kaikin aikoina joutunut elämään.

Ehkäpä kuvan papissakin näkyy tämä sama jännite. Farkut ja nahkatakki eivät monen mielestä kuulu papin paidan yhteyteen, ei taida lupaa niiden käyttöön löytyä piispojen pukeutumisohjeistakaan. Toisaalta voi hyvällä syyllä kysyä, onko kuvan pappi muuttamassa pappeuden pukeutumiskoo-

dia parempaan ja ymmärrettäväm-pään suuntaan, enemmän vastaamaan tätä päivää ja aikaa? Onko hän aamulla vaatteita pukiessaan ollut tekemässä samaa kuin Raamatun ja virsikirjan uudistajat?

Työ – Yksityiselämä

Pappina toimiminen on työtä. Mutta toisaalta jokainen on vihitty ”palvelemaan Kristuksen kirkkoa aina ja kaikkialla”. Kyseessä on siis enemmän kuin pelkkä työ.

Pappina ollaan aina ja joka paikassa. Ei voi laittaa pappeutta pois laivaristeilyllä sen paremmin kuin aviopuolisona olemistakaan. Ilman papinpaitaa en ole yhtään vähemmän pappi kuin aviopuoliso ilman vihkisormusta. Tästä syntyy yksi pappeuden monista jännitteistä: minun pappeuteni ja minun yksityisytyeni.

Mielenkiintoista on pohtia, mistä syntyy yhä useammin esiin nouseva tarve erottaa papin oma yksityiselämä ja työelämä seurakunnassa? Onko se ylipääntään mahdollista? Väistykö elämäntapapappeus uusien sukupolvien myötä syrjään vai saako se vain uuden muodon? Näkevätkö ihmiset meissä aina myös papin, vaikka ensisijaisesti toimimme heidän kanssaan toisessa roolissa? Eikö pappeuden leima ole syvällä kuin tatuointi?

Jopa sukulaiset ja ystävät, kaikkein lähimmätkin näkevät papin myös pappina eikä pelkkänä perheenjäsenenä, sukulaisena tai ystävänä. Näin se on, tahdoimme tai emme.

Ehkäpä kuvan pappi omaa pukuvalintaa tehdessään on tiedostaen tai tiedostamattaan onnistunut hyvällä tavalla yhdistämään tämänkin jännitteen. Farkut ja nahkatakki kertovat hänen elämästään, siitä joka on ihan sitä tavallista ihmisen elämää. Paita taas antaa viestin siitä, että hän on valmis olemaan myös pappi, kun ihmiset sellaista omaan elämäänsä tarvitsevat. ■

Työpaikalla nukkumassa

SEPPO LAAKSO

AIKUISTYÖNTEKIJÄ, LEPPÄVAARAN
SEURAKUNTA

MUISTAN HYVIN – ja tässä iässä sitä jo kernaasti muisteleekin – milloin tunsin itseni ensimmäisen kerran vanhaksi työntekijäksi. Se oli silloin, kun leirille tai työmatkalle lähtöön hiipi vastenmielisyyden ja raskauden tuntu. Havainnolle löytyi perin yksinkertainen ja subjektiivinen mittari: en voi nukkua kotona omassa sängyssä. Kaiken lisäksi tiesin jo aikaisempien näyttöjen perusteella, että poikkeavissa yöpymisololoissa joutuu maksamaan aina univeroa ensimmäiseltä yöltä, vaikka menisi kuinka tuttuun paikkaan tahansa.

Tästä kokemuksesta on aikaa ainakin 15 vuotta. Olin siis jo 35-vuotiaana vanhus, joka kaipasi työpäivän jälkeen nukkumaan kotiin, omaan sänkyyn. Ei paljon autanut valituksen tekeminen leirisuunnitelmani luojaalle, sillä työhöni ei ole koskaan kuulunut lakisääteisiä ja siten pakollisia leirejä. Vapaaehtoisesti olen niitä aina itseleni hamunnut.

Yritin tuohon aikaan selvittää, kuinka monta yötä olen ollut elämäni aikana työn vuoksi kotoa pois, joko leirillä, matkoilla tai koulutuksessa. Ajatusleikkini mukaan olisin laittanut kaikki yöpymistä vaativat työmenot yhteen pötköön ja katsonut, kuinka pitkään olen ollut pois kotoa ja perheeltäni. Kakkosen matikan taidon omaavana (saatu diakoniaopiston soveltuvuustestissä vuonna 1976, käytössä asteikko 1–5) huomasin olevani mahdolltoman tehtävän edessä. ”Yötöiden” määrä oli niin moninainen, etten pystynyt sitä jälkikäteen tarkalleen vuosi vuodelta selvittämään.

Tänä vuonna työhöni kuuluvien retriittien, matkojen sekä koulutuksen ynnä muiden työasioiden vuoksi tulen yöpyneeksi kaikkiaan 35 yötä vaihtuvilla työntekopaikoillani. Pientä lievennystä saan viideltä yöltä, jotka näistä voin nukkua samassa huoneessa vaimoni kanssa. Kiitos sen, että saan tehdä hänen kanssaan ihan palkallista yhteistyötä, jolloin voimme tavata työajallani.

Tulen olemaan siis yli kuukauden kotoa pois. Jos olisin poissa yhteen pötköön, selviäisin yhdellä matkalaukun pakkaamisella ja purkamisella, yhdellä valmistautumisella, yhdellä irrottautumisella kotoa sekä yhdellä

kotiinpaluulla. Koska mikään virkaehtosopimukseen ei salli moista työnarkomaniaa, on minun pakettava ja purettava kymmenen matkalaukkuja, valmistauduttava kymmeneen tuiki erilaiseen tehtävään ja tehtävä kymmenen irtiotoa kotoa ja koettava kymmenen kuluttavaa kotiinpaluuta, jossa osapuolten odotukset vain harvoin menevät yksiin.

Jos olisin ollut jokaisena työvuotenani yhtä paljon kotoa pois kuin tänä vuonna, tekisi se laskimen mukaan 945 yöpymistä (35 yötä x 27 työvuotta). Pelkistettynä se merkitsee sitä, että olen myös 27 avioliittovuodestani asunut tähän mennessä kaksi ja puoli vuotta muiden ihmisten kuin vaimoni ja perheeni kanssa.

Todellisuudessa työvuodetkaan eivät ole veljeksiä, joskus matkatöitä on ollut vielä enemmän, useimmin ehkä vähemmän.

Yöpymisen sisältävän työtehtävän vaikein hetki eletään kotona, oman pesän ja sängyn äärellä: kun on psykisesti irrottauduttava siitä tutusta ja turvallisesta ja tähyttävä kohti tuntematonta. Kaikki muu sen jälkeen on yleensä helpompaa.

Minkälaista on työntekopaikalla nukkuvan työntekijän uni laadullisesti? En ole törmännyt yhteenkään aiheesta tehtyyn selvitykseen, mutta mutututkimukseni osoittaa, että työpaikalla nukkuma näkee parhaimmillaan vain unta levollisista, huolettomista, kyllin pitkistä ja virkistävästä öistä. Työntekijän ohjelma- ja turvallisuusvastuu vaatii osansa yöunesta silloinkin, kun naapurihuoneissa nukkuu pelkästään täyspäisiä ja fiksua aikuisia.

Jaa että vielä yötyöpaikalle sopivaa iltalukemista? Siihen en ainakaan suosittele Seurakunnan retki- ja turvallisuusohjeet 2006 asiakirjaa, jonka Kirkkohallitus on äskettäin julkaissut. Se täytyy lukea hyvissä ajoin ennen seuraavaa leiriä tai retkeä. Jos siihen tutustuu vasta leirin ensimmäisenä iltana ja alkaa sen johdosta mielessään kirjoittaa ensimmäistä onnettomuusraporttia, voi menä loputkin yönä. ■

Hengellinen johtajuus seurakuntatyössä

CRUXIN SIVUILLA samoin kuin ylipäänsä kirkollisessa kentässä johtajuus ja siihen liittyvät teemat ovat saaneet laajalti huomiota. Kirkko näyttää vihdoinkin havahtuneen siihen, että sen työntekijät kaipaavat osaamista ja vahvistusta tällä saralla. Yritysmailmasta kotoisin olevat johtamisen käsitteet, strategiat ja visiot ovat kotoutuneet kirkolliseen kielenkäyttöön.

Näyttää kuitenkin siltä, että kirkon tehtävän kannalta keskeistä johtamisen ulottuvuutta, hengellistä johtajuutta on toistaiseksi sivuttu vain vähän. Monet ovat kaivanneet tätä ulottuvuutta myös uudistettuun seurakuntatyön johtamiskoulutukseen. Papiston uudessa ammattietiikassa todetaan hengellinen johtajuus erityisesti papin tehtäväksi. Hengellinen johtajuus ei varmastikaan seurakunnassa voi rajoittua vain yhden ammattiryhmän tehtäväksi. Itsestään selvää lienee se, että kirkkoherralta voidaan edellyttää valmiuksia myös tällä johtamisen alueelle. Mitä hengellinen johtajuus voisi pitää sisällään?

Kirkkojemme vanhassa perinteessä on puhuttu hengellisestä viisaudesta. Vaikka tämä saattaa luterilaisen perintemme valossa tuntua vaikealta käsitteeltä, liittyy se hengellisen johtajan ominaisuuksiin. Hengellistä viisautta voidaan oppia vain kilvoittelemalla, kulkemalla uskon tietä. Hengellinen johtaja on kilvoittelija ja pyhiinvaeltaja. Hänellä on sisäistettyä ja reflektoitua kokemusta uskon matkalla kulkemisesta. Omakohtainen, sisäistetty kokemus hengellisen tien eri vaiheista erämaavaiheineen kypsyttää hengellisen viisauden. Vain se, joka on itse kokenut jotain Jumalan poissaolosta ”yöstä”, voi viitoittaa yhteisölleen tietä tästä maisemasta eteenpäin. Tällä matkalla hengellisen johtajan oma usko on kokenut omat muutoksensa ja kukaties pelkistymisensä.

Hengellinen johtajuus ei siis ole suoraan sidoksissa johtajan hankkimaan koulutukseen, ammattitehtävään eikä muuhunkaan ulkoiseen statukseen. Omien herätysliikkeidemme historia tarjoaa tästä runsaasti esimerkkejä. Monesti merkittävät hengelliset johtajat eivät ole olleet kirkon virassa. Omasta sisäistetystä kokemuksestaan käsin hengellisen johtajan on mahdollista erottaa seurakuntatyössä oleellinen asioiden paljoudesta ja olla etsimässä muiden

kanssa yhteistä työnäkyä. Aito hengellinen johtajuus ei ainakaan kirkon historiassa ole ilmennyt pitäytymisenä turvallisiin traditionaalsiin työ- ja lähestymistapoihin. Pikemminkin se näyttää ilmenneen dynaamisena ja uutta luovana voimana.

Hengellinen johtaja kykenee antamaan tilaa omassa seurakunnassaan myös sellaisille uskon ilmenemismuodoille, jotka ovat hänelle itselleen vieraampia. Hengellinen viisaus ilmenee kykynä tarkastella asioita oman persoonan ja kokemusmaailman ulkopuolelta. Avilan Teresan sanoin: ”Jumalalla on varattuna ihmisille tuhansia teitä. Vain minä ja Jumala voimme tietää, mikä niistä on minua varten.” Luterilaisessa kirkossamme papin tehtävä on sidoksissa Sanaan ja sakramentteihin. Hengellisen johtajan on oltava niistä osallinen.

Kirkkomme on suurten haasteiden keskellä. Nuoret aikuiset eroavat kirkosta. Toisaalta ajassamme on merkittävää hengellisyyden ja henkisyyden etsintää. Tämä luo kasvavaa tarvetta hengelliselle johtajuudelle. Kristillisen perinteen keskeiset symbolit, kuten vaikkapa risti, ylösnousemus tai pyhitys eivät näytä löytävän kosketuspintaa ihmisten hengellisessä kokemusmaailmassa.

Yhtään helpommaksi tilannetta ei tee se, että uskontokasvatus kodeissa on saanut väistyä. Voi olla, että joudumme sanoittamaan uskomme keskeisiä symboleja uudella tavalla ja samalla etsimään niihin uusia lähestymistapoja. Tätä on tapahtunut esimerkiksi kirkkomme sisällä vaikuttavassa retriittitoiminnassa.

Hengellisen johtajan tehtäväksi tulee näin siltojen rakentaminen kirkon perinteisen symbolimaailman ja toisaalta ihmisten oman kokemusmaailman välille. Hänen tehtäväänään on kantaa huolta siitä, että tämä prosessi toteutuu seurakunnan työssä ja toiminnassa. Tähän ei kukaan kykene yksin, vaan työtöteen on oltava vahvasti yhteisöllinen ja yhteisöä rakentava.

JANNE HATAKKA

PASTORI ANGOLAN EVANKELISLUTERILAINEN
KIRKKO

Kahden maan kansalaiset yhdessä tanssissa

JAAKKO KARA

AIKUIS- JA PERHETYÖN PASTORI, HÄMEENKYLÄN SEURAKUNTA

ALUSSA OLI buzukin kielen helähdys. Zambetasin buzuki helähti syksyllä 1985 matkamuistokasetilla. Kasetti osui käsiin, kun haalin kotinurkista lahjoituksia seurakunnan hyväntekeväisyysmyyjäisiin. Siitä alkoi musiikinkuuntelu ja elämä Kreikkakroonikkona.

Tanssimisen aloitin 1988 Kreikka-yhdistyksen peruskurssista lehti-ilmoituksen havaittuani. Lensin saman vuoden lopulla esiintyvään ryhmään, kun oli pula miehistä. Aloitin tanssikerhon vetämisen 1989 ja vuonna 1992 siirryin ohjaamaan aikuisia. Kolme vuotta myöhemmin pusersin gradun, jossa tutkin uskontotieteellisesti kahden kreikkalaisen tanssin yhteyttä etniseen identiteettiin. Valmistuin kohta työttömäksi, joten tanssinopetus oli ainoa elinkeino.

Työnhausta tuli rakas harrastus. Onneksi joka Kreikka-keikasta kilahti kaksi markkaa oman lapsen vaipparahastoon. Opetin tansseja Kreikka-yhdistyksissä Suomen eri puolilla, juonsin Kreikan ystävien juhlia ja kirjoitin yhdistyslehtiin.

Yliopistopaino julkaisi graduni Jumalaiset Askeleet -kirjana 1997. Samana vuonna vedin ensimmäisen tanssimatkan Kreikkaan. Raamattumatka Kreetalle seurakuntanuorten kanssa oli vuorossa 2002. Syksyllä 2005 koitti uuden tanssimatkakierroksen vuoro. Seuraava tanssimatka odottaa lokakuussa. Seurakuntapastorina olen tanssittanut martat, kesän pihaseurojen varttuneet rouvat, suvaitsevaisuuspäivinä yläkoululaiset kuin perheleireillä perheellisetkin. Perustin sivutoimiluvan turvin toiminimen viime syksynä. Tämä mahdollistaa palkallisen tanssinopetuksen vapaalla.

Sujuu kuin tanssi

Olen Kreikan sekatyöläinen, apostoli ja mainosmies. Kreikan kulttuurin harrastaminen muodostaa laajakirjoisen, Kreikan riemunkirjavia värejä heijastavan elämäntavan, jonka keskuksessa on tanssi, levottomat jalat. Tanssiharjoitukset, materiaalinvaihto, esitykset ja Kreikka-seurojen juhlat yhdistävät alan harrastajia.

Toisinaan saan näitten juhlien aluksi siunata ruoan kahdella kotimaisella, joista toinen hieman yllättäen ei olekaan ruotsi. Sen jälkeen vastaan tanssiketjun kärjessä, että ylei-

Markku Mattila

Saaristolaisasussa esitetään vaikkapa iloisia, pomppivia tansseja Kykladeilta. Jaakon oma suosikki on kreetalaiset tanssit.

sötanssi pyörii hyvin.

Kansantanssi on liikuntaa, taidetta, yhdessäoloa ja sielun virkistys. Tanssia tarvitaan merkkipäivinä, polttareissa, häissä, kreikkalaisen musiikin konserteissa, laitosvierailuilla, pastoraalikursseilla, milloin missäkin. Ruoka, juoma ja laulu kuuluvat monesti samaan pakettiin. Esiintyjät pitää järjestää, joten turistavaa riittää. Jotta toisen suomalaisen kanssa löytyisi yhteinen kieli, molempien on ensin täytynyt opetella kreikkaa. Niin tanssiketju kutsuukin nuoria, vanhoja, lyhyitä, pitkiä, rikkaita, rakkaita, hoikkia ja täyteläisiä. Kaikki saavat tulla.

Olen sanonut, että kaikki syyt tulla kirkkoon ja matkustaa Kreikkaan ovat oikeita. *Opa*, tätä on koinonia, yhteys. Yksi tanssiketju yhdistää kahden maan kansalaiset. Askeleissasi kulkea saan.

Tervetuloa mukaan!

Kutsu

Tervetuloa Papiston päiville 17. - 18.10.2006

Tervetuloa Papiston päiville. Suurin osa päivistä vietetään Helsingin Messukeskuksessa ja jos olemme muualla, siitä mainitaan erikseen ohjelmassa.

Teemana on Pappi paikallaan. Päivien aikana yritämme tarkastella Valituissa Paloissa, miten ja missä pappi on paikallaan. Tutustu alla olevaan ohjelmaan ja tule mukaan valtakunnallisesti suurimpaan papistolle suunnattuun koulutus- ja neuvottelupahtumaan. Paikalle saapuu myös näytteilleasettajia.

Lue enemmän Papiston päivistä kotisivuilta, www.pappisliitto.fi. Sivuille kerätään enemmän aineistoa päivistä vuoden mittaan.

Papiston päivien työryhmä

OHJELMA

TIISTAI 17.10.

Pantapäivä

9.00 - **Ilmoittautuminen**
Helsingin Messukeskus

10.00 **Musiikki- ja laulutuokio**
Helsingin Tuomiokirkko
Matkatavarasäilytys Tuomiokirkon Kryptassa.

10.30 **Viikkomessu**
Saarna: Esko Jossas
Liturgi: Kati Häkkinen
Liekit-bändi ja lauluryhmä

Messun jälkeen yhteiskuljetus Messukeskukseen.

12.30 **Lounas ja kollegoiden kohtaamista**
(mahdollisia alaostotapaamisia)

14.00 **Papit paikalla!**
Päivien avaus, Jukka Huttunen
Päiville tahtia antavat Kati Häkkinen ja Pentti Raunio.
Päivien avauksen yhteydessä julkistetaan Vuoden pappi 2006 sekä jaetaan liiton stipendit.
Palapeliä kokoamaan johdattavat SALT-bändi ja Stella Polaris (Elina Stirkinen ja Mikael Rejström).

15.30 **Kahvi- ja majoittumistauko**

17.00 - Valitut palat

18.30

1. Pappi pelikaverina

Johtajuutta on jo manattu pitkään, mutta mitä on hyvä työtoveruus, kollegiaalisuus? Työyhteisölle on laadittu komeat arvot, mutta miten ne näkyvät käytännössä? Pelikentän rajoja piirtää osaamiskartta, jossa työyhteisössä toimiminen on avattu käyttäytymisen kuvauksiksi. Rajatuomareina Reijo Liimatainen ja Harri Palmu.

2. Pappi paitsiossa?

Kirkko on luotettava, vihkippapi oli kiva ja rippikoulussa ihanaa. Silti yhä useampi miettii, miksi kuulua kirkkoon. Onko papilla mitään annettavaa nyky-yhteiskunnassa vai onko hän lähinnä elämystuottaja toimituksissa?

Jäsenyyttä, sitoutumista ja arvoja pohtimassa mm. Veikko Aaltonen, Anna Krogerus, Jaana Marjanen, Juha Pettersson ja Totti Toivonen. Palan työskentelystä vastaavat Johanna Koivisto ja Timo Helenius.

3. Pappi palkallaan

Saako palkasta puhua – vai pitääkö? Tuoko vaativuus enemmän kuin virka-asema – uuden palkkausjärjestelmän mahdollisuudet, Esko Jossas. Mistä papille maksetaan?, Mikko Heikka. Entä jos papilla olisi työaika?: Mikä olisi työksi laskettavaa aikaa, paljonko työtä pitää tehdä, maksetaanko ylityökorvauksia, kuvitteellisen tilanteen pohdintaa Juha Kauppisen alustuksen pohjalta.

4. Papin parhaat päivät

Akavatalon ikkuna- ja kaarikabinetti

Miten pitää käytännössä toimia kun eläkeikä lähestyy? Mitä ajatuksia eläkkeelle siirtyminen herättää? Eläkejäsen liitossa – mitä toivot liitolta?

Näitä ja muita kysymyksiä pohditaan yhdessä Jukka Huttusen johdolla. Mukana mm. Jussi Pelto-Piri ja Stina Silenius eläketuimistosta.

19.30 Pappien pidot...

Kollegojen yhteinen illanvietto
Swingbändi Plaza

21.00 - ... ja pidot paranee ...

Ravintola van Gogh, Ratamestarinkatu 6

Ravintola on varattu Papiston päivien osallistujien yhteiseksi illanistumispaijaksi.

Huom! Ravintolaan mahtuu 250 henkilöä. Vapaa pääsy.

KESKIVIKKO 18.10.

19.15 Valitut palat

1. Pappi privaatisa

Työ osa elämää vai elämä osa työtä? Työajattomassa työssä mopo karkaa helposti käsistä. Työn ja privaatin erottaminen ei ole aina ongelmaton, parisuhde ja ystävyyssuhteet voivat olla kovilla. Toisaalta työ tarjoaa myös paljon vapauksia ja joustavuutta. Tule mukaan keskustelemaan työajattoman työn iloista ja suruista. Mukana keskustelemassa on pappeja puolisoineen. Palan työskentelystä vastaa Pekka Uronen.

2. Papin pysäkki

Mitkä ovat papin eväät? Pappi sielunhoitajana ja hengellisenä oppaana? Miten pappi itse hiljentyy? Miten työyhteisö hiljentyy ja lähettää?

Työskentelyyn opastavat Lauri Maarala ja Marjatta Malmberg. Palan työskentelystä vastaa Kaarina Ylönen.

3. Papin peili

Miten elää ja toimia pappina ruumiillisuutta ja seksuaalisuutta korostavassa kulttuurissa? Kohti ruumiillista teologiaa.

Keskusteluun johdattavat Sakari Häkkinen, Eero Jokela ja Aulikki Mäkinen. Palan työskentelystä vastaa Pentti Miettinen.

4. Poppipappi vai pönäkkä pappi?

Akavatalon ikkuna- ja kaarikabinetti

Kuka mahtuu pappeuden muottiin? Puristaako pantapaita? Millainen on papin kuva mediassa, minkälaisen papin seurakunta haluaa kohdata? Onko pappeuden perikuva pönäkkä miespuolinen rovasti suuressa pappilassaan vai voiko papilla olla avopuoliso, napakoru. Tule pohtimaan kanssamme, millainen on 2000-luvun pappi! Mukana keskustelemassa mm. Teemu Laajasalo ja Riikka Uuksulainen.

Opiskelijoille ja nuorille papeille suunnatun palan työskentelystä vastaavat Elina Nurmi ja Sanna Ylä-Jussila.

11.00 **Lounas**

12.30 **Pappi, media ja kirkko**

Mitä mieltä kirkko on? Kuka käyttää kirkon ääntä? Voiko kirkolla olla monta ääntä?

Kuka määrittelee uutiskynnyksen? Se, mikä meille on ydintä – hengellisyys, ei kiinnostaa mediaa. Miten pappi kohtaa ihmisten näkemykset?

Onko papilla velvollisuus olla solidaarinen työnantajaansa kohtaan, vai saako olla kirkon kanssa eri mieltä?

Puheenvuoroja jakavat Hilka Olkinuora ja Olav S. Melin. Keskusteluun osallistuvat Eero Huovinen, Milla Rautiainen, Sirpa Viherä, Pirjo Vuokko ja Antti Siukonen.

14.00 **Palat yhteen**

Lähtöä vauhdittavat Papas no mamas, Teatteri Betan esittämä Sokea ja rampa, Reko Lundán sekä Jukka Paarma.

15.15 **Lähtökahvit**

ILMOITTAUTUMINEN

Papiston päville 2006 alkaa ja jatkuu 1.10. asti. Jos ilmoittaudut 15.9. mennessä, osallistumismaksu on edullisempi kuin sen jälkeen. Ilmoittautuminen tapahtuu kätevimmin täyttämällä ilmoittautumislomake kotisivuillamme osoitteessa www.pappisliitto.fi. Voit myös käyttää oheista ilmoittautumislomaketta.

Jos käytät Cruxissa olevaa lomaketta, kirjoita vastaakuoreen seuraava osoite (vastaanottaja maksaa tällöin postimaksun):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.

Tunnus 5005712

Info: Matka

40003 Vastauslähetyt

Voit myös faksata lomakkeen numeroon 020 748 1801.

Osallistumismaksu on ennen 15.9. 150 €, ja sen jälkeen 170 €. Työelämän ulkopuolella olevilta ja eläkeläisiltä 90 €. Opiskelijajäseniltä 25 €. Hinta sisältää sekä ohjelmatarjonnan, että ruokailut Messukeskuk-

sessä. Ilmoittautumislomakkeessa on lista hotelleista, joiden kanssa Pappisliitto on tehnyt sopimuksen päivien majoituksesta. Voit varata majoituksen samalla kun ilmoittaudut päville. Lasku osallistumisesta ja majoituksesta lähetetään ilmoittautumisen jälkeen suoraan kotiin vahvistuksen ja materiaalipaketin kanssa.

Papiston päivien ohjelmasisältöä koskeviin kysymyksiin vastaa päivien pääsihteeri, apulaistoiminnanjohtaja Stina Lindgård, puh. 09-150 2466, 050-542 3664, stina.lindgard@akiliitot.fi.

Ilmoittautumiseen, rekisteröintiin ja majoitukseen liittyviin kysymyksiin vastaa projektikoordinaattori Anna Kosunen tai kongressipäällikkö Pirjo-Leena Pitkänen, Jyväskylä Congresses, posti: etunimi.sukunimi@jklcongresses.fi, faksi 020-748 1801.

Huom! Mikäli työnantaja haluaa yhteislaskun (jolloin laskutuslisä on 7 €) tulee ilmoittautuminen tehdä yhdellä kertaa tai osallistujista tulee antaa nimilista laskua varten.

HELSINGIN MESSUKESKUS ILMOITTAUTUMISLOMAKE

Elektroninen ilmoittautuminen:
www.pappisliitto.fi

OSALLISTUJAN TIEDOT (vain 1 osallistujalomake)

Sukunimi	
Etunimi	
Virka-asema	
Seurakunta, yritys, järjestö	
Kotiosoite	
Postinumero ja -toimipaikka	
Puh.	Faksi
Sähköposti	
Työpaikka tai kotipaikka (merkitään rintakorttiin)	

TIEDOT OHJELMAAN OSALLISTUMISESTA (liitteenä ohjelma)

Valitut palat ti 17.10.2006 (rinnakkaisia, valitse vain yksi)	
1. Pappi polkaverina	☐
2. Pappi paitsiossa?	☐
3. Pappi paikallaan	☐
4. Papin parhaat päivät	☐
Valitut palat ke 18.10.2006 (rinnakkaisia, valitse vain yksi)	
1. Pappi privaatissa	☐
2. Papin pysäkki	☐
3. Papin peili	☐
4. Poppipappi vai pönäkkä pappi?	☐
Iloaohjelma ti 17.10.2006 (ennakkoilmoittautumista edellytetään)	
1. Pappien pidot... klo 19.30, Helsingin Messukeskus	☐
2. ... ja pidot parane... klo 21, Ravintola van Gogh, Ratamestarinkatu 6	☐
Kuljetus ti 17.10.2006 viikkomessun jälkeen (ennakkoilmoittautumista edellytetään)	
Varaan paikan kuljetukseen Helsingin Tuomiokirkko - Messukeskus	☐

Ilmoittautuminen joko tällä lomakkeella 1.10.2006 mennessä postitse osoitteella:
Suomen kirkon pappisliitto ry
Tunnus 5005712
Info: Mafka
40003 Vastauslähetyt
(vastaanottaja maksaa postimaksun).
Lähetys faksilla 020 748 1501 tai internet-sivun kautta www.pappisliitto.fi.

OSALLISTUMIS- JA MAJOITUSTIEDOT

Osallistumiskategoria (valitse oikea)	
Työelämänsä, maksu 15.9. mennessä sis. ALV 22 %	150 € ☐
Työelämänsä, maksu 16.9. alkaen sis. ALV 22 %	170 € ☐
Työelämän ulkopuolella oleva, maksu sis. ALV 22 %	90 € ☐
Eläkeläinen, maksu sis. ALV 22 %	90 € ☐
Opiskelija, maksu sis. ALV 22 %	25 € ☐
Majoitusvaihtoehto (valitse myös varavaihtoehto). Hinnat/hlö	
Holiday Inn Helsinki Messukeskus	☐ 1hh 119 euroa/vrk
	☐ 2hh 74,50 euroa/hlö/vrk
Sokos Hotel Pasila	☐ 1hh 140 euroa/vrk
	☐ 2hh 83 euroa/hlö/vrk
Holiday Inn Helsinki City Centre	☐ 1hh 145 euroa/vrk
	☐ 2hh 85 euroa/hlö/vrk
Hotel Crowne Plaza, classic	☐ 1hh 152 euroa/vrk
Hotel Crowne Plaza, standard	☐ 1hh 148 euroa/vrk
	☐ 2hh 88 euroa/hlö/vrk
Hotelli Helka	☐ 1hh 110 euroa/vrk
	☐ 2hh 66 euroa/hlö/vrk
Hotelli Arthur	☐ 1hh 85 euroa/vrk
	☐ 2hh 52 euroa/hlö/vrk
Eurohostel	☐ 1hh 44,90 euroa/vrk
	☐ 2hh 29,50 euroa/hlö/vrk
Saapumispäivä:	Lahtopäivä:
Huonetoiveri:	
Jyväskylä Congresses hoitaa majoitusvaraukset ja lähettää vahvistuksen ja laskun tehdystä varauksesta ennen tapahtumaa. Majoitusvaraus on sitova. Mahdolliset peruutukset tai saapumispäivämuutokset tulee tehdä kongressiyrityksille viimeistään 10 päivää ennen varauksen alkamista. Mikäli peruutusta ei tehdä, maksuja ei hyvitetä. Hintoihin sis. aamupala ja alv.	

HUOMAUTUKSIA (erityisruokavalio, myöhäinen saapuminen)

LASKUTETTAVAT MAKSUT

Osallistuminen ja majoitus yhteensä	
Huom! Lasku osallistumisesta ja majoituksesta lähetetään jokaiselle osallistujalle vahvistuksen mukana rekisteröinnissä ilmoitettuun kotiosoitteeseen. Laskutuslisä 7 euroa.	

Päiväys: _____ Allekirjoitus _____

Peruutusehdot: Ilmoittautuminen on sitova. Peruutus ennen 16.9.2006 kuluitta. Sen jälkeen tehdystä kirjallisista peruutuksista palautus on 50 % osallistumismaksusta. Majoitus tulee peruuttaa 10 vrk ennen saapumista. Laskutetun majoituksen peruutuskulu on 15 euroa. Salirastumistapauksissa pyydetään lähettämään lääkärin todistus. Peruuttamatta jätetty osallistuminen tai majoitus ei hyvitetä.

**AKAVAN KIRKKOLIIKKEEN AMMATTILIITOT —
KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI
R.Y.**

www.aki.fi, toimisto@akiliitot.fi
Perustettu 25.1.2001

Puheenjohtaja, AKI
Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Puh. (03) 219 0203
GSM 050 554 2427
juha.kauppinen@evl.fi

**DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF**
diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi, www.dtl.fi
Perustettu 15.6.1958

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**

www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 554 1695
jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**

www.kolumbus.fi/skul/
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Borgå sv.domkyrkoförsamlings kantor, FM
Puh. 040 584 9952
mika.helenelund@evl.fi

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Tapiolan diakonissa
GSM 040 341 7191
kaisa.rauma@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi

**LAKIMIEHEN PUHELINPALVELU
AKI:N JÄSENILLE**

tiistaisin klo 9–12 (ei ajalla 26.6. - 20.8.)
varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Johdon sihteeri
Tuula Anttonen, HSO-sihteeri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKI-hallinnon ja johdon sihteeri,
Pappisliiton hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa,
terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta,
hallintoelinten päätösten valmistelu, esittely ja täytäntöönpano, palvelussuhdeneuvonta

Apulaistoiminnanjohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja luottamusmiestoiminta, AKIn alaosastotoiminta,
Kanttori-urkuriliiton hallinto, kanttorien ammatilliset asiat, palvelussuhdeneuvonta

Toimistosihteerit

Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot, luottamusmiesturssit

Järjestösihteeri
Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.inet.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedottaminen, opiskelijatyö, alaosastotoiminta

Stina Lindgård, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
stina.lindgard@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja, AKI-viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat, palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihteeri, jäsenyysasiat, opintomatkat

Toimistosihteerit
Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito,
maksuliikenne, materiaalitilaukset, mökkivaraukset

Opiskelijasihteeri
Sanna Ylä-Jussila, TM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
sanna.yla-jussila@akiliitot.fi

Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-mentorointi- ja työllistymiskysymyksissä

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

**ERIKOISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2, 8. krs.,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

erikoiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Alister McGrath

DAWKINSIN JUMALA

Geenit, meemit ja elämän tarkoitus

Teologi McGrath haastaa biologi Dawkinsin keskusteluun ateismista, tieteestä ja Jumalasta. Samalla hän osoittaa, että usko ja tiede eivät taistele keskenään. Ovh. 29,50

Henri J.M. Nouwen

RAUHANTYÖ

Rukous, vastarinta ja yhteys

Rauhantyöstä on tullut kristittyjen tärkein tehtävä. Sillä luodaan tulevaisuutta ihmiskunnalle. Ovh. 25,90

Usko ja tiede

Heidi Haahtela – Matti Myllykoski

RAAMATUN MAAILMAA VALLOITTAMASSA

Kuusikymmentä matkasuunnitelmaa

Raamattumateriaali rippikoulutyöhön, erilaisiin ryhmiin, leireille ja leiripäiville. Teos sisältää 60 pedagogisesti monipuolista työskentelytapaa. Ovh. 31,90

Taizén Veli Roger

MISSÄ RAKKAUS, SIELLÄ JUMALA

Veli Roger tuo esiin ajattelunsa kulmakiviä. Hän kertoo myös kohtaamisista erilaisten, häneen syvästi vaikuttaneiden ihmisten kanssa. Ovh. 21,90

Martin Nicol

SAARNAN TAITO

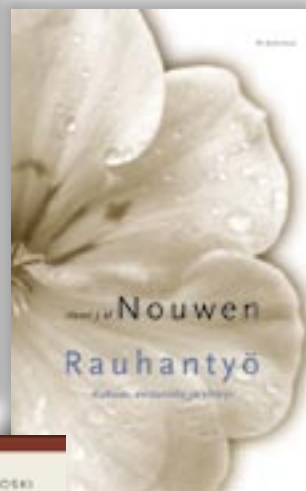
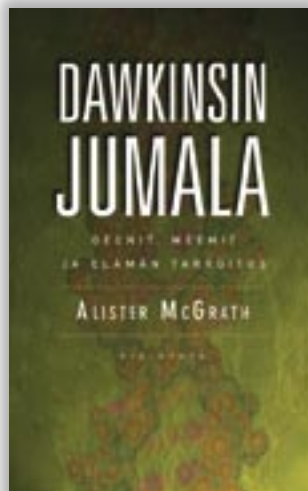
Dramaturginen homiletiikka

Kirja kaikille, jotka haluavat puhua ja saarnata hyvin. Perustuu uuden homiletiikan ohjelmaan, jossa esittävän taiteen elementit otetaan kristillisen saarnan aineiden rinnalle. Ovh. 27,90

Erasmus Rotterdamilainen

RUKOUKSIA

Erasmus Rotterdamilainen oli merkittävä teologi ja tunnettu Lutherin kiistakumppani. Hänen rukouksensa tuovat esille kiistellyn hahmon hartaan puolen. Ovh. 18,90

aki

Akavan kirkolliset ammattiliitot —
Kyrkliga fackförbund inom Akava r.y.

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y:n
Apulaistoiminnanjohtajan
toimi julistetaan haettavaksi

Apulaistoiminnanjohtajan tulee olla luterilaisen kirkon pappi. Hän toimii Crux-lehden päätoimittajana ja vastaa AKI-yhteisön viestinnästä. Hänen päätehtäviinsä kuuluvat myös teologeja koskevat ammatilliset ja koulutukselliset kysymykset sekä AKI-toimiston työnjaossa erikseen sovittavat asiat.

Toimi täytetään 1.1.2007 lukien toistaiseksi. Maksamme kilpailukykyisen palkan, hakijalta odotetaan omaa palkkatoivomusta. Ennen toimen vastaanottamista valitun on esitettävä hyväksyttävä lääkärintodistus.

AKIn hallitukselle osoitettavat hakemukset tulee toimittaa liiton toimistoon (osoite: Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki) **18.8.2006** mennessä.

Hakemukseen tulee liittää tuomiokapitulin antama nimikirjanote (ei todistusjäljennöksiä) sekä vapaamuotoinen CV, joka voi sisältää myös hakijan näkemyksiä AKIn toiminnasta ja sen kehittämisestä.

Tietoja apulaistoiminnanjohtajan toimesta antavat:

- AKIn toiminnanjohtaja Esko Jossas (viikoilla 23 - 25, 32 - 33),
puh. (09) 150 2467, 050 511 6683 tai esko.jossas@akiliitot.fi
- AKIn puheenjohtaja Juha Kauppinen, puh. 050 554 2427 tai
juha.kauppinen@evl.fi
- Pappisliiton puheenjohtaja Jukka Huttunen, puh. 040 544 1695 tai
jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi